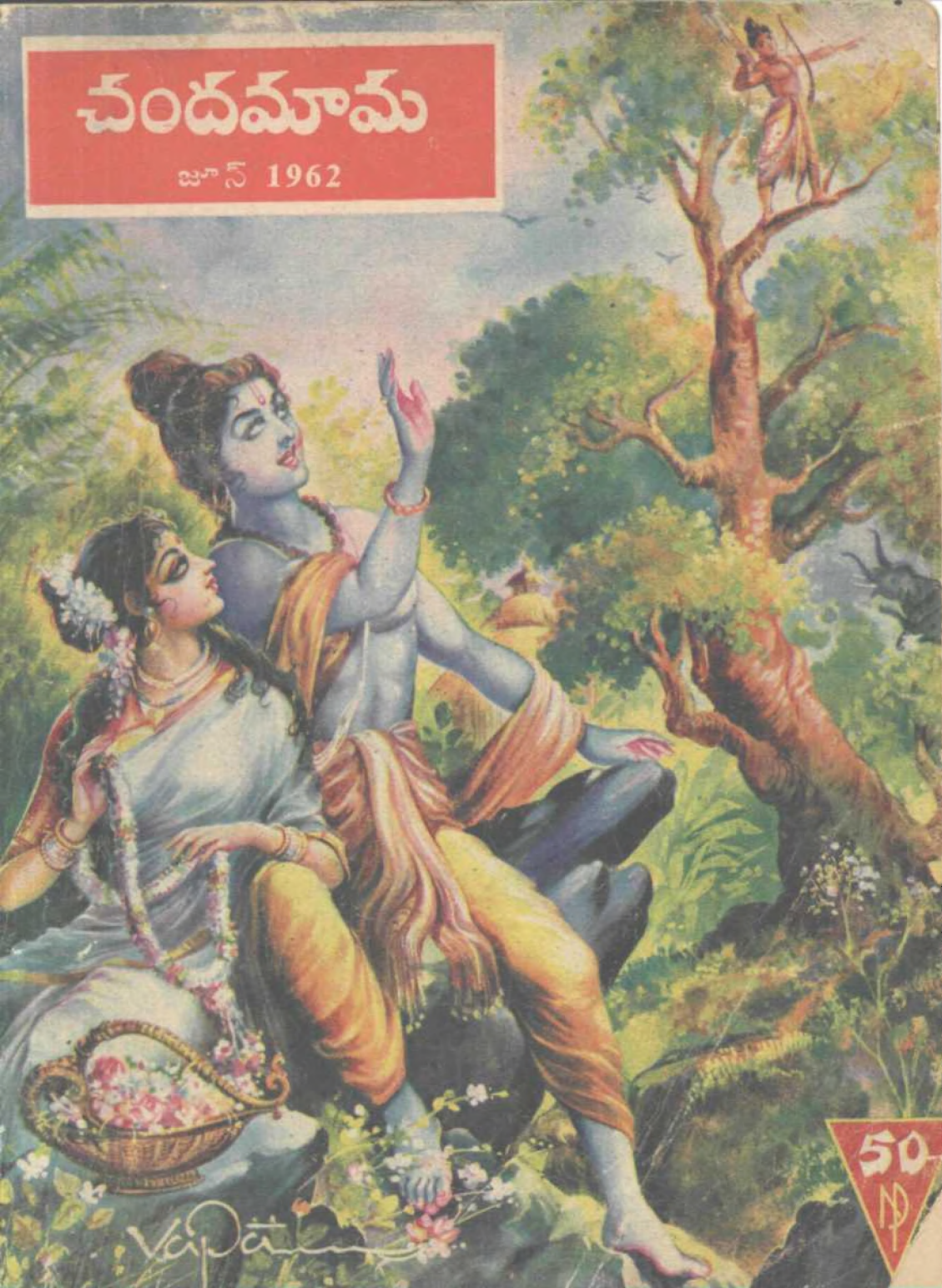

చందమామ

జూన్ 1962

50

Vaipatam

Prasad Process

PRIVATE LIMITED,

CHANDAMAMA BUILDINGS, MADRAS-26

.....Started in 1953 we have installed the latest types of Graphic Arts Machinery, employed the best Artists and Artisans who have been specially trained to execute the finest works for

**YOU
and
THE TRADE.....**

**CALENDAR OR A CARTON..
POSTER OR A PACKAGE SLIP..
LABEL OR LETTER DESIGN..**

**.....DONE SUPERBLY
IN MULTICOLOR**

Bombay Representing Office:

101, Pushpa Kunj, 16-A, Road, Church Gate, Bombay-1

PHONE: 243229

Bangalore Representative:

181, 6th cross Road, Gandhinagar, Bangalore-9.

PHONE: 6555

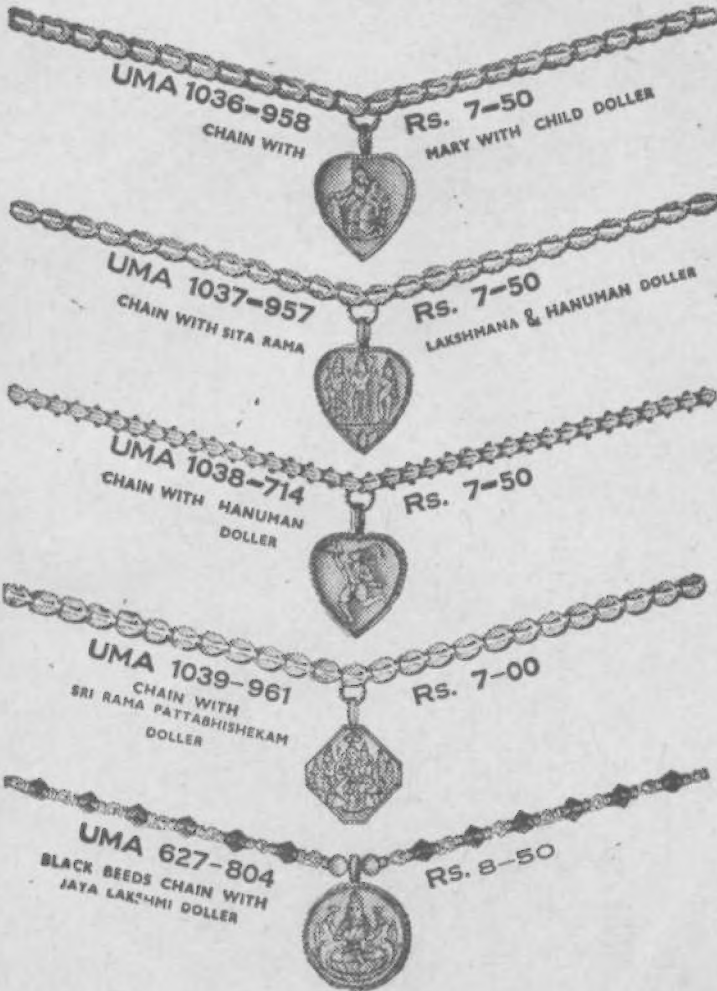
అందము, అనందముకొరకు ప్రఖ్యాత “ఉమా” బ్రాండు బంగారు కవరింగు నగలనే కొనండి. బంగారు కవరింగు “ఉమా” లాకెటు చైన్లను స్త్రీ, పురుషులకు, బాల, బాలికలకు ఉపయోగించుకొనండి. అనేక సంవత్సరములు మన్నిక యుండి తృప్తి నిచ్చును.

సామాన్య వి. పి. పార్సెలు చార్జీ రు. 1-37

ఉమా గోల్డు కవరింగు వర్క్సు

హెడ్డాఫీసు: ఉమామహల్, మచిలీపట్టణము

ఉమా గోల్డు కవరింగు వర్క్సు పోస్టాఫీసు

మా విక్రయ శాలలు:

90 - చైనాబజారు రోడ్డు,
మద్రాసు - 1

581 - శివాలయం వీధి,
విజయవాడ

104 - అవెన్యూ రోడ్డు,
బెంగళూరు సిటీ

క్యాటలాగుకు, ఉత్తర ప్రత్యుత్తరాలకు హెడ్డాఫీసుకు మాత్రము.

చందమామ

ఈ సంచికలో, కథలు - వింతలు - విశేషాలు

భారత చరిత్ర - 9 2	యుక్తిపరుడు బీర్పల్	... 33
పార్వతీ కళ్యాణము	... 5	పాపన్న చదువు	... 41
రాకాసిలోయ - 12	... 9	విచాదికొక అబద్ధం	... 46
దుష్టుడికి ఆతిథ్యం	... 17	రామాయణం	... 49
నౌకరు యుక్తి	... 23	ప్రపంచపు వింతలు	... 57
సత్యవాది	... 27	భారతం	... 64

ఇవి గాక ఫోటో శీర్షికల ఫోటో,
మొదలైన మరి ఎన్నో ఆకర్షణలు.

చందమామ (అన్ని భాషలలో)

(విడి కాపీ 50 నయా పైసాలు. 8 అణాలు)

సాలు చందా రు. 6 లు.

నీవరిక్తి ఫిలిమ్స్ కలమ లేలులు

దర్శకుడు: జి. రామనీడు
సంగీతం: అశ్వినాథం
నిర్మాత: జయదేవి

ఈ చిత్రంలో హాస్యం
ప్రధానంగా ఉన్నది

REVATHI

ఎక్కడ లైఫ్ బాయ్ వున్నదో,
అక్కడ ఆరోగ్యము వున్నది!

హిందుస్తాన్ లీవర్ లిమిటెడ్

L.29-X29 TL

**‘నాకొక
స్వంత
సేవింగ్స్ బ్యాంక్
పాస్ బుక్!...’**

ప్రత్యేక సౌకర్యము

...“శ్రేష్ఠమయినది కావలయునని నా కోరిక—
అందుచే ది బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియా లిమిటెడ్ లో
నా సేవింగ్స్ బ్యాంక్ ఎక్కపుంటు ఉన్నదిగదా!
నా చేతికి వచ్చిన ప్రతి పైసను ఆ ఎక్కపుంటులో
వేయుదును. దానిని నే నెందులకు నిలవచేయు
చున్నానంటారా?—అ, ... అదే నా రహస్యము!”

సంవత్సరమునకు మీరు **100 చెక్కులు**: ఎప్పుడు
కావలసిన అప్పుడు, ఎంత సొమ్ము కావలసిన ముందుగా
నోటీఫీయనక్కరలేకుండగనే దీని కొనవచ్చును — అ,
మీరు నిలవయుంచిన ధనమునకు సంవత్సరమువకు **3%**
చక్రవృద్ధి వచ్చునుకదా!

ది బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియా లిమిటెడ్
టి. డి. కన్నారా, జనరల్ మేనేజర్

6/C/95/TL

చిన్నపిల్లల ప్రశ్నోత్తరాలు

1. ఏ ఖండమును నల్ల ఖండమని పిలుతురు ?
2. ఏ చుట్టబడిన మిఠాయిలు రుచికరంగా ఉంటాయి ?

క్రైస్తవ్యులకు క్రైస్తవ ఖాతా • క్రైస్తవ క్రైస్తవ క్రైస్తవ ఖాతా
 క్రైస్తవ క్రైస్తవ క్రైస్తవ ఖాతా • క్రైస్తవ క్రైస్తవ క్రైస్తవ ఖాతా

అక్షరాలా 'I

: అక్షరాలా 'I

నైజామ్ సుగర్ ఫ్యాక్టరీ లిమిటెడ్,
 హైదరాబాదు (ఎ.పి.).

NSZ-1311 A TG

ఇంటిలో
 సర్వదా
 ఉంచుకోండి

జలుబు, చలి
 నొప్పులు, జ్వరాలకు

C.A.Q.
 REGD. TRADE MARK

8 కాపీసూల్స్ గల
 స్లయిడింగ్ గోట్టంలో
 బద్దపరచబడిన ప్యాకెట్టు

CQ-16-9A

స్పెన్సర్ & కం. లి. డి.

మద్రాసు-బొంబాయి-కలకత్తా-శిల్లీ మరియు బ్రాంచీలు

తుషార్ వంటింట్లో వుంటే ఇంట్లో అంతా ఆరోగ్యమే

శవ కుటుంబంలోనివారి ఆరోగ్యం వారు తినే ఆహారం
పై ఎక్కువగా ఆధారపడుతుందని వివేకి అయిన
ప్రతి శర్మకి తెలుసు. వంట చేయుటకు వలెనది
తుషార్ - పి, డి, విటమినులతో సుశుద్ధి కెక్కిన
వనస్పతి అని కూడా ఆమెకు తెలుసు.

తుషార్

విటమినులుగల వనస్పతి

పి, డి, విటమినులు కలవు

తుంగభద్ర ఇండస్ట్రీస్ లి., కర్నూలు.

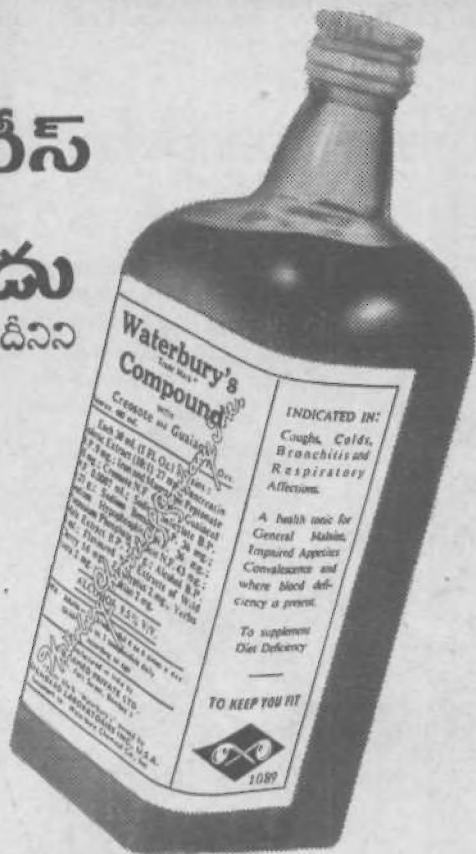
ASP/TI-9

వాటర్బరీస్

ఎర్ర లేబులు

కాంపౌండు

దగ్గులూ రొంపలకు దీనిని

ఎంచుకొనడానికిగల నాలుగు కారణాలు

<p>1 వాటర్బరీస్ కాంపౌండు దగ్గులనూ, రొంపలనూ నవ్వకం, ఫలప్రదంగా నిర్మూలిస్తుంది.</p>	<p>2 వాటర్బరీస్ కాంపౌండు తోగం క్రిమిసోప్ట, గమోకాల్ అనేవి, ఊపిరితిత్తులను శుభ్రం చేయడంలా సాయపడతాయి.</p>	<p>3 వాటర్బరీస్ కాంపౌండు కేవలం మంచే కాదు, ఒక ఆమ్లకృష్ మెనటానిక్ కూడా. శరీరానికి వ్యాధి నిరోధక శక్తి నడుచు వ్వడంలా సాయపడుతుంది.</p>	<p>4 వాటర్బరీస్ కాంపౌండు ఆకలిని పెంచుతుంది. జీర్ణ శక్తిని వృద్ధిచేస్తుంది. రక్తాన్ని శక్తివంతం చేస్తుంది. వ్యూహితయనలక బాలను దిరిగినవడుచుస్తుంది.</p>
--	---	---	---

వాటర్బరీస్ కాంపౌండు

ఎర్ర లేబులు

వార్నర్-లాంబర్ట్ ఫార్మాసుటికల్ కంపెనీ (మితవాణ్యతలతో యు.ఎస్.ఎ.లో స్థాపించబడింది)

Kodak-Security-Print

రావత్ గాడ్

**లెమన్ అండ్
రాస్ బెర్రీ
సాఫ్ట్ సెంటర్**

అప్పురూప ఆనందం...

రావత్ గోడ్స్ లెమన్ అండ్ రాస్ బెర్రీ సాఫ్ట్ సెంటర్
ప్రత్యేకతగల ఆనందమును సమకూర్చును,
రావత్ గోడ్స్ నుండి స్వీట్లు కొనండి,
అలా చాన్ టాన్ చేయండి.

రెటైల్ ఏజెంట్లు:

మెన్సర్స్, మోరిలాల్ శివారాజ్, శుభాకర్,
హరిగోష్, టిట్టా, వాసిక్

**పాతాళం
తెలులు**

జూన్ 1962

మా "చందమామ" రాష్ట్రవారీ అంశమైనది
రామాయణ భారత ఇతిహాస కథలను గూర్చి
తెలుగు కొనుటకు ఎంతయో శుభయోగపడు
చున్నది.

—కుమారి విజయలక్ష్మి, రీవా

"భూతాలు చేసిన పెళ్ళి" మరీ బాగుంది.
తాతయ్య కథలు అత్యంత మనండు. గుండు
భీమన్న ఇక రాదుకదా అని బెంగపడుతున్నాను.

—అబ్దుల్ బాద్షా, గాంధీనగరం

"విధి నిర్ణయం", "అనత్యవాది", "యక్ష
పరుడు బీర్బల్" మొదలగు శీర్షికలు ఈ సెల
"చందమామ" కు వన్నె తెచ్చినవి.

—డి. కృష్ణబ్రహ్మనందం, ప్రొద్దుటూరు

గుండు భీమన్న వెళ్ళిపోతూ తాతయ్య తిరిగి
రావడం బావుంది.

—"చూరి", అరిశెట్ల

కథ లన్నియు ముచ్చటగా నున్నవి. ముఖ్యంగా
"అనత్యవాది", "విధి నిర్ణయం" అమోమం.

—పువ్వాడ వెంకటేశ్వర్లు, బాపట్ల

"గుండు భీమన్న చందమామ పాఠకుల వల్ల
సెలవు పుచ్చుకుంటున్నారు" అన్న వాక్యము
చూడటం తడవే చాకు కలిగిన విచారము చెప్ప
దలచాము.

—చెన్నూరి కమలాకర్, పెద్దపల్లి

"భూతాలు చేసిన పెళ్ళి", "పితాచం వదిలింది",
"విధి నిర్ణయం" ఎంతో బాగున్నాయి.

—వి. సాయిరామ్, నెల్లూరు

ఈనెల "చందమామ" చాల బాగుంది. తాతయ్య కథలు మొదలు పెట్టినందులకు చాల సంతోషం.

—బి. మహాలక్ష్మి, ఈశ్వరవారి ఉత్సవ సభ్యుల సభ్యులకు "సార్వభౌమ కల్పాంశం" గేయం చాలా బావుంది. అయినకు నా అభినందనలు.

—యేలేశ్వరపు సూర్యవారాయణశాస్త్రి, మొగలద్రు

మేనెల "చందమామ" చాలా అత్యంతముగా వుంది. ఇందు "రాకానిలోయ", యుక్తయమ కృష్ణలో", "అత్యంతము" కథలు చాలా బాగున్నవి.

—వి. రామమోహన్, చిన్నమందెల "విధి నిష్ఠయం" [బేతాళ కథ] మేనెల "చందమామ"కు ప్రబాధరణం లాంటిది.

—టి. బయ్యప్రకాశ, నిజామాబాద్

ఈ సంచిక నుండి తాతయ్య కథలు ప్రచురిస్తున్నందుకు చాలా వేలవేము. "యుక్తయమ కృష్ణలో", "విధి నిష్ఠయం" అద్భుతముగా ఉన్నవి. "రాకానిలోయ" "చందమామ"కు వచ్చే తెచ్చు మున్నది.

—సి. లలితకుమారి, కాశీబుగ్గ "రాకానిలోయ" చదివుతుంటే ఏదో తెలియరాని ఆనందం కలుగుతుందంటే.

—జి. ఎల్. సర్వయ్య, కోనెలగుంట్ల ఉత్సవారి "సార్వభౌమ కల్పాంశం" చాలా సాహిత్యముగల మేకులను మానవని వాచ్యము. "రాకానిలోయ" "చందమామ"కు వచ్చే తెచ్చు మున్నది అతిగాత్ర కాదు. "విధి నిష్ఠయం"లోని కల్పన చందమామవారి నైపుణ్యమును తెలుపుచున్నది.

—నోరి శ్రీ కృష్ణమూర్తి, వాదానిగూడ

“ఏడాది పాడుకున్నా
నా హెర్క్యులిస్ మీద
ఒక వారం బస్సు చార్జీకంటే
తక్కువగానే ఖర్చుపెట్టాను”

— అంబుద్వైదు కృష్ణమూర్తి

ఆతను ఒక్కపెట్టిన ఆ మూడున్నర చూపాడు
భూదా ప్రతి యేటా చూడటంగా జరిగే ఓవర్
హాలింగ్ కోసమే :

ఈ రోజుల్లో కల్యాణ వ్యవస్థలో
హెర్క్యులిస్ అత్యంతమైనది. ఇంజనీరింగ్
బోలా పెట్టడం అన్నిపాంగులూ కలిగిన కర్మా
గారందరికీ ఆదర్శమేయవుతున్నది. ఇందులోని
ప్రతి భాగమూ అద్భుతంగానే సక్రమంగా
వెంటుంది. అందువల్ల కొంచెం జాగ్రత్తతోనే
హెర్క్యులిస్ చాలాకాలం పాటుకోవచ్చు.

హెర్క్యులిస్

సైకిల్ కంటే ఎక్కువైనది
అది మీ ప్రాణమిత్రుడు

విక్రయకర్త :

బి. ఐ. సైకిల్స్ అండ్ ఇంజనీరింగ్
అంబుద్వైదు - (చుదరాను)

FWT 7/5/61 1382

‘ఇట్టి కొంటెబాలుని
పోషించాలంటే...’

‘ఇట్టి కొంటె బాలుని చక్కని పోషించాలంటే
మీకు తెలియదా చదివితారీ ... అలాగ అతనిని
మీకు చదివితోగాను, పోగనుగాను పుంజుకు
మళ్ళీ మళ్ళీ బట్టించుకుంటారీ.’

దెలికా నుండి, వస్త్రాలతో నన్ను కాపాడుతున్నది.
దాని నమ్మకమున నువ్వగ అతని బట్టలను దాగా
కుత్తవడచుతుంది, మళ్ళీ మళ్ళీ పుంజుకుటలో ఏమైనా
మూల ప్రసరేదు, శుద్ధమైన నెట్టు లవణం అదే.

మూ కిరీ యందు తగత
సంగ మూల్యేలోగల
స్త్రీలో 54 యందున్న
కీమతి, కమల వాల్సాని
ఇలా వెన్ను మున్నది,
‘బట్టలుబుజులకు నెక్లైట్
వంటి వచ్చా మురేకీలేదు.

సన్లైట్

మీ బట్టలకు వరప్రసాదం!

హిందుస్తాన్ లీమెంట్ ఓర్వత్రి

S.31-X29TL

చకచకా పెరగాలి...
చురుకుగా తిరగాలి...

నిదాదిలో ఎన్ని విధాలు నేర్చుకోవాల్సి! పాతలి దేకారి అడుగుల్లు నెయ్యాలి. ఈలోగా - ఈ యేదాదిలోనే అరుపు దెబ్బంపు పెరగారి. పాపాయి ఇన్ని వసులు పాడింది చక్కబెట్టారంటే శరదండ్రులు అడుగుడుగునా అడుక్కోవారి. అత్తీర్చేసి పాప అరోగ్యం దెప్పితివ నుండా చూడడం శరదండ్రుల బాధ్యత.

ఇందుకు అమృతాంజన్ లిమిటెడ్ వారి గ్రెప్ మిక్చర్ అన్ని విధాలా శరీరదవి రాక్షర్లు చేయకున్నాడు. అది హాయిగా ఉంటుంది. చక్కగా నవించే వరితాలు చూపిస్తుంది. పొరవళ్లు మొరిచే వెంటలో పాపం కేమూతం రాదరేకుండా చూస్తుంది.

మీ పాపాయికి ప్రతి ఉదయం, అమృతాంజన్ లిమిటెడ్ వారి గ్రెప్ మిక్చర్ ఒక టీ స్పూను పాటి వట్టండి. పాపశవ వసుంట్ని తోచక చక్కబెట్టుకు చక్కగా పెరిగి తిరుగుతుంది

అమృతాంజనము
లిమిటెడ్ వారి

గ్రెప్ మిక్చర్

శిశువేయవద్ది : అమృతాంజన్ లిమిటెడ్ చుర్రాను - 4 రోజులు - 1, శంకరా - 1, మూర్తీ - 1.

JWT/AM/G-1417

చందమామ

ఇప్పుడు 6 బాషలలో ప్రతినెలా వెలువడుతున్నది :

హిందీ - మహారాష్ట్ర - గుజరాతీ

తెలుగు - కన్నడము - తమిళము

★

చందమామ నెలనెలా 2,00,000 గృహాలను ఆలంకరిస్తుంది

★

మీ వ్యాపార సందేశాన్ని అందించటానికి

ఇది శక్తివంతమైన ప్రచారసాధనం

వివరములకు :

చందమామ పబ్లికేషన్స్

పరిశ్రమ

::

మదరాసు - 26.

రెమీ

సౌఖ్య పాదక

ఒక
సొగసైన
క్రాంత రుచిలో

జె. బి.
సాల్తో
చిన్నట్లు

రుచిగా, ఎల్లప్పుడూ కరకర
లాడుతూ ఉండే జె. బి. సాల్తో
చిన్నట్లు యిప్పుడు సొగసైన
రంగులుగల 450 గ్రాముల
రచ్చాలలో ప్యాకు చేయబడినవి.
సాల్తో చిన్నట్లును తినండి మరియు
రుచులను యింట్లో వాడుకోండి!

జె.బి.మంధారామ్ లిమిటెడ్ కంపెనీ

గ్వంటియర్

చందమామ

సంచాలకుడు : 'చక్ర పాణి'

తాతయ్య తిరిగి వచ్చినందుకు పాతకులు సంతోషించారు కాని గుండు భీమన్న వెళ్ళి పోవటం గురించి చాలామంది బాధపడుతున్నారు. గుండు భీమన్న ఒక ఇంటివాడయ్యాక ఇక అతన్ని మనం బాధించరాదు. అతనికి బదులుగా పరోపకారి పాపన్న వచ్చాడు. అతనిది మరొక రకం మనస్తత్వం. గుండు భీమన్నను చూసిన దృష్టితో పాపన్నను చూడవద్దు.

చీర్పల్ కథలుకూడా పాతకులను అనంద పరిచినట్టు కనిపిస్తుంది. ఈ సంచికలో మరికొన్ని చీర్పల్ కథలు వేసి ఇంతటితో విటిని ముగిస్తున్నాం.

ఏప్రిల్ సంచికలో స్థలం లేని కారణంచేత పాతకుల లేఖలు ప్రచురించ లేదు.

సంపుటి : 30 జూన్ 1962 : సంచిక 6

CHITRA

భారత చరిత్ర

సాతవాహనులకు సమకాలికులై వారికి ప్రతిగా నిలిచినవారు కళింగ రాజులు. అశోకుడి అనంతరమే వీరు గొప్ప సామ్రాజ్యం స్థాపించారు. కళింగ రాజులలో ప్రముఖుడు ఖారవేలుడు. ఈయన మగధను ఏలుతూ ఉండిన బృహస్పతి మిత్రుడనేవాణ్ణి జయించాడు. ఈయన తన సామ్రాజ్యాన్ని గోదావరి చాటి విస్తరింప జేశాడట. అయితే ఈయన అనంతరం కళింగ సామ్రాజ్యం అంతరించి పోయింది.

తమిళ (ద్రవిడ) దేశంలో చాలామంది రాజులుండేవారు. వారిలో ముఖ్యులు చోళ, పాండ్య, కేరళ దేశాలవారు. ఈ నాటి తంజావూరు, తిరుచిరాపల్లి జిల్లాలనూ, పరిసర ప్రాంతాన్ని చోళులు పరిపాలించారు. క్రీస్తు పూర్వం రెండవ శతాబ్దంలో చోళులు గొప్ప యుద్ధాలు చేశారు. విళరన్ అనే చోళరాజు సింహళాన్ని జయించాడు. ఇతని న్యాయ

బుద్ధిని నిరూపించే కథలు అనేకం చెబుతారు. ఈ నాటి మదుర, తిరునెల్వేలి, దక్షిణ తిరువామ్మూరు జిల్లాల ప్రాంతాన్ని పరిపాలించిన పాండ్యులు వర్తకాన్ని, సంస్కృతిని పెంపొందించారు. అగస్త్యన్ అనే రోమను చక్రవర్తి వద్దకు ఒక పాండ్యరాజు తన రాయబారిని పంపాడు. కేరళ రాజ్యం పాండ్యరాజ్యానికి ఉత్తరాన, పడమటా ఉండి, మలబారు, కొచ్చిను, తూర్పు తిరువామ్మూరు ప్రాంతాలు చేరి వుండేది.

మౌర్య సామ్రాజ్యం విచ్ఛిత్తి అయినది మొదలు ఇండియాపై విదేశీయుల దండయాత్రలు సాగాయి. బాక్టీయాను వీలే డిమిట్రియోస్ అనే యవనరాజు అప్పని స్థానం, పంజాబు, సింధు దేశాలలో హెచ్చుభాగం జయించి పరిపాలించాడు. పంజాబులోని కాకల అనేది రాజధానిగా పెట్టుకుని మరొక యవనరాజు, గాంధారంలో తక్షిల

రాజధానిగా వేరొక యవనరాజు పాలించారు. అయితే కాలక్రమాన ఈ యవన రాజులు తమ పరిసరాల ప్రభావానికి గురి అయి బౌద్ధమతమూ, వైష్ణవమూ పుచ్చుకున్నారు. క్రీ. శ. మొదటి శతాబ్దంలో భారత దేశంలో యవనుల ప్రభావం పూర్తిగా తుడిచి పెట్టుకుపోయింది.

యవనుల (గ్రీకుల)తో పోటీ చేసి వారి స్థానాన్ని అక్రమించిన విదేశీయులు శకులూ, పష్టపులూ, కుషానులూ. శకులు మధ్య ఆసియావారు. అక్కడి నుండి కుషానుల చేత తరమబడి దక్షిణంగా వలస వచ్చారు. వారు క్రీస్తు శకారంభంలో ఆఫ్ఘనిస్తానం దక్షిణ ప్రాంతంలో స్థిరపడి శకస్థానం అనేది ఏర్పాటు చేసుకున్నారు. క్రమంగా వారి పరిపాలన సింధు లోయకూ, పశ్చిమ భారతానికి వ్యాపించింది.

క్రీ. శ. మొదటి శతాబ్దంలోనే శకుల సామ్రాజ్యంలో కొంత భాగాన్ని పష్టపులు అక్రమించారు. అటుపిమ్మట భారతదేశంలో శక-పష్టావ పరిపాలన కొంతకాలంసాగింది. వీరి తరపున క్షీత్రపులూ, మహాక్షీత్రపులూ అనే గవర్నర్లు వెరువేరు ప్రాంతాలను పాలించారు. ఒక దశలో సాతవాహన సామ్రాజ్యంలో కొంత భాగం ఓడించి చివ

రకు గౌతమీపుత్ర శాతకర్ణి చేతిలో ఓడి పోయినది ఈ క్షీత్రపులే. శకరాజులలో ప్రముఖుడు రుద్రదామనుడనేవాడు. ఇతను క్రీ. శ. 130-150 మధ్య కాలంలో పరిపాలించాడు. ఇతని పరిపాలన కొంకణ ప్రాంతం నుంచి ఉత్తరాన సింధు, మార్వారు దేశాలదాకా వ్యాపించిందట.

యు ఎ-చి అనే సంచార ముతాలవారు క్రీ. పూ. 165 ప్రాంతంలో చీనా సరిహద్దు నుంచి తరుమబడి ఆక్సస్ లోయలో అయిదు రాజ్యాలు ఏర్పాటు చేసుకున్నారు. వీరిలో కుషానులనే వారికి రాజైన కుజులకున అనేవాడు శక్తిమంతుడై ఒక

సామ్రాజ్యాన్ని స్థాపించాడు. ఇతను పట్టాభిషేకం పొంది భారతదేశపు సరిహద్దులను రాజైనాడు. కుజుల అచ్చు వెయించిన రాగి నాణాలను బట్టి అతను క్రీ. శ. మొదటి శతాబ్దం మధ్యకాలంలో రాజ్యం చేశాడని తెలుస్తున్నది.

కుజుల అనంతరం విమ అనే వాడు రాజ్యం చేశాడు. బంగారు నాణాలు అచ్చు వెయించాడు. శైవ మతం పుచ్చుకుని తన నాణాలపై "మహేశ్వర" అని తన పేరు వేయించుకున్నాడు. కనిమ్మడు ఇతని అనంతరం రాజయ్యాడని, క్రీ. శ. 78 లో శకమానం ఇతనే స్థాపించాడని చెబుతారు. కనిమ్మడి రాజధాని పురుషపురం (పెపావరు). అతని రాజ్యం గాంధారం నుంచి అయోధ్య, వారణాశిల దాకా ఉండేది. అయితే కనిమ్మడి కిరీకి ప్రధాన కారణం అతను బౌద్ధమతానికి చేసిన సేవే. పెపావరు వద్ద గొప్ప చైత్యం నిర్మించాడు.

బౌద్ధ గ్రంథాలపై భాష్యాలు రాయించాడు. "బుద్ధ చరితం" రచించిన అశ్వఘోషుడు ఇతని ఆస్థానకవి.

కనిమ్మడు 23 విళ్ళపాటు రాజ్యం చేశాడు. అతని అనంతరం వాసిమ్మడనే వాడు కొద్ది కాలం వీలిన పిమ్మట హువిమ్మడనేవాడు రాజ్యానికి వచ్చాడు. హువిమ్మడేలిన సామ్రాజ్యం కనిమ్మడి సామ్రాజ్యం కంటే ఒక్క పిసరు హెచ్చే ఉండినట్లు కనిపిస్తుంది. ఇతని కాలంలో మధురానగరం ప్రాముఖ్యానికి వచ్చింది. ఇతని పరిపాలనకు సంబంధించిన వివరాలు కాబూలుకు పడమరగానున్న వర్తన్ వద్ద బయటపడ్డాయి.

కుషానుల శకం 98 విళ్ళు నడిచింది. కుషాను రాజులలో అఖరువాడు మొదటి వాసుదేవుడు. ఇతను 31 విళ్ళు పాలించాడు. ఇతని శాసనాలూ, నాణాలు మధుర ప్రాంతంలో లభించాయి. ఈ నాణాల పైన శివుడి బొమ్మ తరుచుగా కనిపిస్తుంది.

పార్వతీకల్యాణము

షష్ఠాశ్వాసము.

తన కన్నుల యెదుట మరుని
దహించినయట్టి హరుని
చక్కదనము చేత బడయ
బాలక ఉమ తపము పూనె.

తపముపలన గాకుండిన
తనదు మేన సగ మొనంగి
అనురాగము చూపు నట్టి
పెనిమిటి లభించుటెట్లు?

తన కుమార్తె శివునిగార్చి
తపము చేయుబాను తెలిగి
మేనక కడు బుజ్జగించి
మెల్లగ నిట్లని పలికెను :

"తపముసేయ నడవులకు
తరల పలెన? ముద్దుకూన!
అ దేవత లిచట లేరె?
అడిగిన వరమీయ లేరె?

కోమలాంగి ఏ వెక్కడ!
ఘోర వీర తప మెక్కడ!
తెలిసి తలచాల్పు పూవు
దేగను భరియింప గలదె!"

అని మేనక పచియింపగ
అయమ పెడచెవిని బెట్టె;
ఈప్పితార్థమునకు పొప్పు
ఇచ్చను ఎవరావ గలరు!

హిమవంతుడు గూడ వచ్చి
ఉమకు చెప్పి చూచినాడు,
పల్లమునకు పొప్పు నీరు
పయి కెవరును మలవలేరు!

తల్లిడియాజ్ఞ పడసి గౌరి
తపముసేయ బాసుకొనెను;
సగలన్నియు తీసివేసి
నార వీర ధరియించెను.

జడలు పెని దిగియ గట్టి,
జవమాలను చేతబట్టి,
మెయినిండ పెభూతి పూని
బయలుదేలి గౌరి యవుడు.

ఇరువైపుల జయవిజయలు
ఇష్టసఖులు తోడ నడవ,
సంగీతపు కెరటము పలె
సాగిపోయిరా మువ్వరు.

హిమగిరి శిఖరాగ్రమందు
ఈమ తపంబు చేయసాగె,
దినదినమున కామె దివ్య
తేజముతో మెఱసిపోయె!

అన్న పానములను వదలె,
కన్నుగవను విప్పదాయె,
రోజు రోజు కామె దివ్య
తేజముతో మెఱసిపోయె!

పంచాగ్నుల మధ్యమందు,
మంచు నీటి కొలనులందు,
శివునిగూర్చి ఘోరతపము
చేయసాగె గిరి కుమారి.

పండుటాకులను సైతము
భక్షించుటమానె నామె;
మును లవర్ణయని పేర్కొని
కొనియాడిరి హైమవతిని.

తపమున శుష్కింపజేసి,
తన దేహము శివుని మేన
అంటించెడు సట్ల వేలె
అర్ధనారి యయ్యె గౌరి.

ఒకనా డొక బ్రహ్మచారి
ఈదయారుణ బింబము పలె
పార్వతి యాశ్రమమునకును
పయనంబై వచ్చినాడు.

గౌరి యెదుట నిలిచి యతడు
కరము నెత్తి దీవించెను;
అయమ కడు భక్తితోడ
అతిథి పూజ గావించెను.

అమె చేయు సత్కారము
లంది యతడు సంతసించి,
చితునగవులు పెదవిపైసె
చిందులాడ నిట్లనియెను :

"తరుణీ! హోమాదులకును
తఱుగన్నది లేదుకదా!
వ్రేగగు ని తపమునకును
విఘ్నమొకటి రాదుకదా!

గంగోదకమల కంటెను
కన్యామణి! ని కతమున
అద్రీరాజు సుపవిత్రుడు
బాదని భావించును.

శక్తికొలది తపశ్శ్రద్ధ
సాగించెడు నట్లుంటివి;
అన్నిటి కంటెను ముఖ్యము
అరోగ్యము చూచుకొనుము.

ఏ డడుగులు సడచినంత
పిర్పడునట సంబంధము,
అందుచేత అప్పుడనై
అడిగెద నే నొక్కమాట.

అపైశ్శ్రద్ధము లుండిన
అద్రీరాజు కూతునకును
తపమున బగమందు పొంద
దగినది ఏమైయుండును?

తగిన వరుని కోస మీవు
తప మూనితివన్న కాదు—
ఇతరునిచే వెదకబడును
రతనము తా వెదకబోదు!"

అని పలుకగ నైలతనయ
విని నిట్టూర్పులు విడిచెను;
చనవు మెఱసి బ్రహ్మచారి
నైల తనయ కిట్లనియెను;

"చూడ నీవునుగూడ సాగసైన కన్యకవు;
బ్రహ్మచారిని, నన్ను పరిణయము సేకొనుము
కాదేని తపమందు గాఢాభి మతమున్న,
సగము నా తపమిత్తు, చాలించు ని తపము."

అని పలుక హైమవతి అతనికి బదులిక చెలిని కన్నని పైగ చేయగా జయ పలికః
'బ్రహ్మచారి! వినుము, పరమేశ్వరుని పతిగ బడయ తలపాసి మా ప్రాణసఖి తపమూనె.'

ఆ మాట విని సంత అతడు పకపక నవ్వి,
"భళి భళి! శివునటే పతిగ కొరిన దీమె!
శివుని మీ ప్రాణసఖి చెట్టవట్టెడునవుడు
పా మొకటి బుస్సనిన విమి చేయనె ఈమె!

ఓ పార్వతి! నాదు ఈపదేశమును వినుము
శివుని నేనెఱుగుదును, చెలి! నీకు తగడతడు;
నీదు సంసారంబు నిష్కారమగు నట్లు
జేలవై భిక్షుకుని పెండ్లాడ తలపకుము.

మరుని చంపినయట్టి అరసికుండగు శివుని
వరియించి నీ జన్మ వ్యర్థ మొనరింపకుము;
ననుగాక పోనిమ్ము, ఘనుని ఎవ్వనినైన
తగువాని పెండ్లాడి ధన్యురాలవు గమ్ము!"

ఆ మాటలకు గౌరి మోము చిల్లించినది,
కసితోడ నొకసారి కనులెఱ్ఱ జేసినది,
"చాలించు, ఓ బ్రహ్మచారి! నీ మాటలిక
తూలి శూలిని గూర్చి ప్రేలుచుంటివి నీవు."

అనుచు దిగ్గన లేచి హైమవతి నిలుచుండె,
బ్రహ్మచారియు నవుడు పరమేశ్వరుండయ్యె!
గౌరి కన్నులలోని కసియెల్ల మాయమయి
నునుసిగ్గు చిర్నగవు నూలుకొని విలసిల్లె!

"అగజ! నీదు తపమునకును
అమ్ముడు పోయినవాడను—
ఈశ్వరుడను, ప్రావేశ్వరి!
విలుకొనుము నీ వాడను."

అనిన శివుని వంక గిరిజ
అల్లస కనులెత్తి చూచె;
వెండి కొండపై వెన్నెల
చెల్లి విరిసినట్లు తోచె!

—(సశేషం)

12

[శ్రీతియ యువకుల్లా వెహెల్లు మూర్చుకునేందుకు కేశవుడూ, బయమల్లా నిశ్చయించు కుని, బ్రహ్మాదండి మాంత్రికుడు గుహలో దాచుకున్న బంగారం దొంగిలించాడు. అదే సమయంలో బ్రహ్మాదండి కేశలు పెరుతూ తన గది నుంచి బయటికి వరిగల్గాడు. అతన్ని కాపలాభటుడు అడ్డుకుని, తనవేటి భటుల కొనం కేశలుపెట్టాడు. తరవాత—]

గుండెల మీదికి నూటిగా గురిచేసివున్న ఈటె, కాపలాభటుడి కేశలూ వింటూనే, బ్రహ్మాదండి మాంత్రికుడికి నెద్రమత్తు వదిలిపోయింది. అంతలో అక్కడికి మరి ధ్వరు కాపలాభటులు వరిగెత్తుకు వచ్చారు.

"పారిపోవాలని చూస్తున్నాడా? చూస్తారేం, పొడవండి!" అంటూ ఒక భటుడు ఈటెను పైకెత్తాడు. బ్రహ్మాదండికి ప్రాణం కడచివర్తినంత వసయింది. అతడో క్షణకాలం నేటి వెంట మాటరాక తడబడి,

తరవాత కాస్త తెప్పరిల్లి. "అయ్యల్లారా! వీరభట మహాశయుల్లారా! నన్ను చంప కండి. నేను పారిపోవాలని ప్రయత్నం చెయ్యలేదు," అన్నాడు వణికిపోతూ.

"పారిపోయేందుకు ప్రయత్నించలేదా? అయితే యిదంతా ఏమిటి? నేను అబద్ధాల కోరుననా నువ్వనేది!" అంటూ మొదట దారి అడ్డగించిన భటుడు, ఈటె తిరగవేసి బ్రహ్మాదండి నెత్తిన ఒక్క బాదుబాదాడు. ఆ దెబ్బకు బ్రహ్మాదండి కింద కూలబడి,

'శం ద మా మ'

గింగిలలాడుతూ, "మహాభట కేశరీ! నన్ను చంపకు. నిద్రపోతుండగా పికకల వచ్చి, ఆ మైకంలో గది నుంచి బయటికి పరిగెత్తుకు వచ్చాను. నాదే తప్పు," అంటూ బాపురుమన్నాడు.

కావలాభటులు అతణ్ణి కాళ్ళాచేతులూ పట్టుకుని చూలాన్ని మోసుకుపోయినట్టు గదిలోకి మోసుకుపోయి, మంచం మీదికి గిరచాటువేశారు. బ్రహ్మాదండి మంచం మీదపడుతూనే, ఆ అదురుకు, ఎగిరికింద నేల మీద వెల్లికిలాపడి, లేచి ఒళ్ళు దులుపుకుంటూ, "బాబులూ, శూరభట కార్తూ లాలూ! నన్ను హింసించకండి. నా దగా

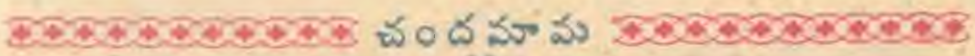
మారి శిష్యుడూ, మరొకడూ కలిసి, నేను రక్తం ఓడ్చి సంపాదించి. చాచుకున్న డబ్బును దొంగిలిస్తూంటే చూసి, మతిచెడి తప్పుగా ప్రపరించాను," అన్నాడు.

"నీ కింకా మతిచెడే వున్నది," అన్నాడొక కావలాభటుడు, బ్రహ్మాదండి కేసి అనుమానంగా చూస్తూ, "ఇంచాక, ఏదో పిక కలవచ్చి, బయటికి పరిగెత్తానన్నావు. ఇప్పుడు నీ దగామారి శిష్యులు, నువ్వు చాచుకున్న బంగారం ఎత్తుకుపోతుంటే చూసి, మతిచెడిందంటున్నావు? ఏది నిజం?" అని అడిగాడు.

"ఏడు మళ్ళీ కొండల్లోకి పారిపోయేందుకు ఏదో ఎత్తువేస్తున్నాడు. ఏది ఆటకట్టించాలంటే, రాజగురువు కోసం కబురు పంపాల్సిందే," అన్నాడొక భటుడు.

రాజగురువు పేరు వింటూనే, బ్రహ్మాదండి గడగడా పణికిపోతూ, "నాయన లారా! యోధభట భల్లూకాల్లారా! నన్ను కరుణించండి. ఈ ఆర్థ రాత్రులో వెళ్ళి రాజగురువును నిద్రలేపితే, ఆ కోపంలో ఆయన నన్నేమిచేసినా చేయవచ్చు. నా తప్పు మన్నించండి!" అన్నాడు.

కావలాభటులు తమలోకాము కూడ బలుక్కుని, మాంత్రికుడి గది తలుపులు

విగించి, అక్కడ యిద్దరు కావలావుండగా, మూడోవాడు రాజగురువు దగ్గరకుపోయాడు. రాజగురువు భటుడు వెప్పందంకా విని, "మంచెపని చెకారు. తెల్లవారుతూనే వాణ్ణి రాజుగారి దగ్గరకు తీసుకురండి. మీ నాయకుడితో, కొండల్లోని బ్రహ్మాదండి గుహ దగ్గర ఏమి జరిగిందో తెలుసుకురమ్మన్నానని చెప్పండి," అన్నాడు.

సూర్యోదయం అయ్యేలోపలే నలుగురు భటులు, బ్రహ్మాదండి మాంత్రికుడి గుహ దగ్గరకు వెళ్ళి, గుహ ముందు కాళ్ళూ చేతులూ కట్టి పడవేయబడివున్న తమ యిద్దరు అనుచరుల్ని చూశారు. వాళ్ళు రాత్రి జరిగిన సంగతంతా చెప్పారు.

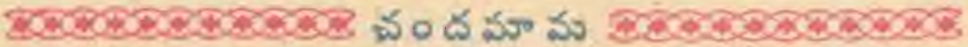
గుహ దగ్గర్నుంచి భటులు రావనగురుకు తిరిగి వచ్చేసరికి, అక్కడ రాజు, రాజగురువుల ముందు బ్రహ్మాదండి మాంత్రికుడు చేతులు కట్టుకు నిలబడి వున్నాడు. భటులు జరిగిందంతా చెప్పారు.

అంతా శ్రద్ధగా విన్న రాజగురువు, "కావలా భటుల్ని కాళ్ళూచేతులు కట్టి గుహలో ప్రవేశించిన వాళ్ళు బందిసోట్లు కాదు. కేశవుడూ, జయమల్లూ అయి వుంటారు. పోతే, ఆ మూడోవా డెవడై నదీ తెలియటం లేదు!" అన్నాడు.

"అనుమాన మేల రాజగురు మాడా మన! వాడు, కేశవుడి తండ్రి అయిన ముసలివాడు! నా పడకల సంగతి చెప్పాను గదా? అందులో ఆ ముసలి చెధవ కనిపించలేదు. ఏమైతేనేం, నా నిధి దొంగిలించబడింది," అంటూ బ్రహ్మాదండి కళ్ళ నిళ్ళ పర్యంతమయ్యాడు.

రాజగురువు, మాంత్రికుడి కేసి జాలిగా చూస్తూ, "ఏవారిరచకు బ్రహ్మాదండి! రాకానలోయలో దొరికే నిధుల్లో నీకూ భాగం వుంటుంది. మనక్కావలనైన కేశవుడు యింకా మన రాజ్య సరిహద్దుల్ని దాటిపోలేదని కూడా తెలిపాింది. వాణ్ణి

పట్టుకునేందుకు ప్రయత్నిద్దాం. కాని, వాడి ప్రయాణంకూడా రాకాసిలోయకే అని అర్థమవుతున్నది. దారి ఖర్చుల కోసం నీ బంగారం దొంగిలించాడు. పాపం," అన్నాడు రాజగురువు.

బ్రహ్మదండి కోపంతో బుసలుకొడుతూ, "మహారాజా! మహారాజగురుగారి! ఇక నాకు అనుమతి యిప్పించండి. తమరు వేసిన పథకం ప్రకారం, నేను రాకాసి లోయ చేరి, అడుస్తులైన కేశవ జయ మల్లుల్ని, కాలభైరవుడికి బలివేసి, అక్కడ లభించే ధనరాసుల్ని తమ పద్దకు పట్టుకు వస్తాను," అన్నాడు.

రాజగురువు అక్కడ నిలబడివున్న భటుల్ని వెళ్ళిపామ్మని చెప్పి, రాజుతో, "మహారాజా! బ్రహ్మదండి, జితవర్మా, శక్తివర్మల ప్రయాణానికి, ఈ సాయంకాలం ముహూర్తం పెట్టాను. ఎవరికీ ఎలాంటి అనుమానం కలకుండా వుండేందుగ్గాను, మన వేగులవాళ్ళు, యీ సరికే సగరంలో, అవసరం అయిన వదంతులు లేవదీసి వుంటారు," అన్నాడు.

రాజగురువు చెప్పినట్లు, ఆ వాటి నూర్చో దయం వేళకే బ్రహ్మపుర సగరంలో ఒక వదంతి ప్రచారం కాసాగింది. రాజగురువు కాలిమిద ఎప్పుడో ఒక ప్రణం లేచిందని, అది ఎన్ని చికిత్సలకూ లొంగనందున, వింధ్యార్ణవాలలో దొరికే ఒక ఓషధి కోసం బ్రహ్మదండి మాంత్రికుడు వెళుతున్నాడని ప్రజలు చెప్పకోసాగారు.

రాకాసిలోయలో ఏదేనిధుల కోసం బ్రహ్మ దండి వెళుతున్నాడని తెలిస్తే, అతడు ప్రయాణించవలసిన దేవాలరాజులు, అతడికి అటంకాలు కలిగిస్తారని రాజగురువు, ఈ వదంతి ప్రచారంలో పెట్టించాడు. రాజగురువు ప్రాణ రక్షణకోసం ఏదో ఓషధి, మూలికో తెచ్చుకునేందుకు వెళ్ళే మనుష్యుల్ని ఎవరూ ఏమీ చెయ్యరు పరి కదా,

ప్రయాణానికి అవసరం అయిన సహాయం కూడా చేస్తారు.

మొత్తం మీద రాజగురువు వెనిన ఎత్తు గడ పారించి. మహా దుష్టమాంత్రికుడని పేరుమోసిన బ్రహ్మదండి, ఇరవైనాలుగ్గంటల్లో ఘనవైద్యుడుగా అందరిచేతా చెప్పుకోబడ్డాడు. "అతడెంత గొప్ప వైద్యశాస్త్రసిధి కాకపోతే, రాజగురువు తన దీర్ఘవ్యాధిని కుదిర్చేందుకు అతణ్ణి నియమించుకుంటాడు!" అనుకున్నారు ప్రజలు.

ఆ రోజు సాయంకాలం బ్రహ్మదండి మాంత్రికుణ్ణి వింధ్యారణ్యులకు సాగనంపేందుకు రాజగురువు స్వయంగా నగర

ద్వారం దగ్గరకు వచ్చాడు. అయిన లోగడే, రాజాస్థానంలో ఉద్యోగాలు చేస్తున్న యిద్దరు యువకుల్ని—జితవర్మ, శక్తివర్మ—అనే వాళ్ళను బ్రహ్మదండి వెంట వెళ్ళేందుకు నియమించాడు. వాళ్ళవని, రాకాసిలోయలో ఒకవేళ నిధినిక్షేపాలు దొరికితే, వాటి నెత్తుకుని బ్రహ్మదండి పారిపోకుండా చూడటం. కాని, ప్రయాణంలో ఎవరైనా అడిగితే మాత్రం, తామిద్దరూ అతడి అంగరక్షకులుగా నియమించబడినట్టు బొంకాలి.

నగరం ప్రవేశించేప్పుడు ఎంతో అవమానించబడిన బ్రహ్మదండి, నగరం వదిలి పోయేప్పుడు గొప్పగా సన్మానించబడ్డాడు.

నగరద్వారం వద్ద గుంపులు గుంపులుగా చేరిన ప్రజల్లో కొందరు అతడి మెడలో పుష్పమాలలు కూడా వేశారు. అటలూ, వినోదాలూ కూడా సాగినై.

ఇక్కడ బ్రహ్మపుర నగరాన్ని మాంత్రికుడు వదిలివెళ్ళే సమయంలో, అక్కడ అడవి మధ్య దాగివున్న కేశవుడూ, జయమల్లూ కూడా వెండ్వారణ్యాలకు వెళ్ళేందుకు తయారవుతున్నారు. కేశవుడి తండ్రి కొని తెచ్చిన దుస్తులు ధరించటంతో వాళ్ళిద్దరూ క్షత్రియ యువకుల్లా మారిపోయారు. చాలా, కత్తి, శిరస్రాణం, అంబులిపాదీ— వాళ్ళ నిప్పుడు చూచిన వాళ్ళెవరూ, గొడ్ల

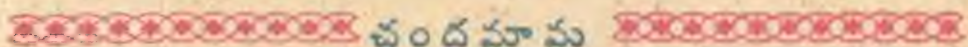
కావరీ, బ్రహ్మదండి మాంత్రికుడి శిష్యుడూ అని గుర్తించలేరు.

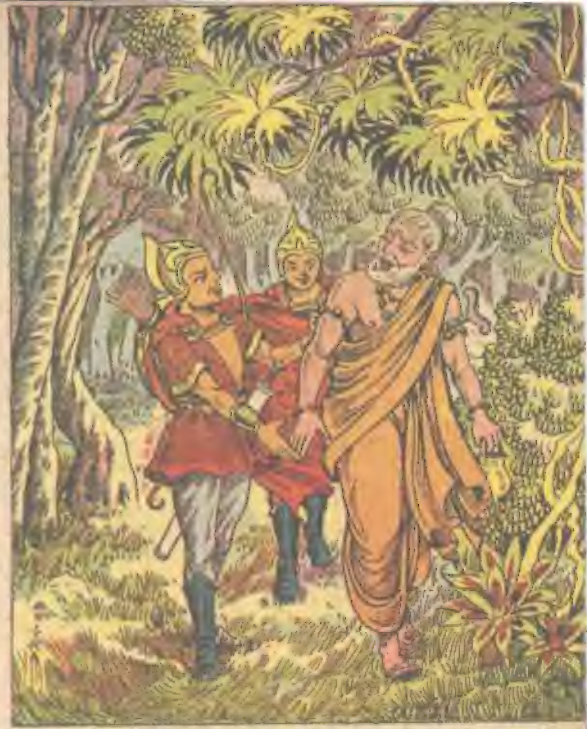
ఈ విధంగా వాళ్ళిద్దరూ వేషాలు వేసుకుని బయలుదేర సున్న సమయానికి, ముసలివాడు తానూ వాళ్ళ వెంట వస్తానని పట్టుబట్టాడు. కేశవుడూ, జయమల్లూ అతడికి దారిలో ఎదుర్కోవలసివున్న అపదలను గురించి చెప్పారు. ఈ వృద్ధాప్యంలో కొండలూ, అడవుల వెంట పడి కొన్నివందల కోసుల దూరం సడవటం కష్టమని అన్నారు. కాని, ముసలివాడు తన పట్టు వదలలేదు.

"సరే, ఈ రూపంలో నిన్ను ఎవరైనా గుర్తిస్తారు, ఎట్లా?" అన్నాడు కేశవుడు.

ముసలివాడు ఎగిరి గంతేశాడు. "నగరంలో మీకు దుస్తులు కొనేప్పుడే, నాకూ అవసరం అయిన దుస్తులు కొనుక్కున్నాను. కొంచెం అగండి. నన్ను మీరు గుర్తించగలరో లేదో చూస్తాను!" అంటూ ముసలివాడు చెట్లచాటుకు వెళ్ళి, పావు గంట కాలం గడిచిగడవక ముందే, తిరిగివచ్చాడు.

ముసలివాడి వేషం చూసి, కేశవుడూ, జయమల్లూ పొందిన ఆశ్చర్యం అంతా యింతా కాదు. పట్టువస్త్రాలూ, మెడలో దువ్రాకిమాలూ, చేతిలో దండకమండలాలూ, చెవులకు కుండలాలూ, ముఖాన

విభూతిరేఖలు—అత డిప్పుడు అచ్చు పండితుడిలా వున్నాడు.

"నే నిప్పుడు, మీ యిద్దరికీ గురువును! రాజపుత్రులను దేశాటన చేయించేందుకు బయలుదేరినవాణ్ణి, తెలిసిందా?" అన్నాడు ముసలివాడు.

"అది బాగానేవుంది, గురూ! కాని మనం చారిలో ఏ నగరానికైనా వెళితే, అక్కడ పండితులు నిన్నేమైనా ప్రశ్నిస్తే, అప్పుడు మనం ఏమయేట్లు?" అని అడిగాడు జయమల్లు.

"గురు మౌనానందుడు! ఈ యాత్రలో అయిన తన శిష్యులతో తప్ప, మరెవరితోనూ మాట్లాడరు, సరిపోయే!" అన్నాడు ముసలివాడు.

కేకవుడికి తన తండ్రిని వెంటపెట్టుకు వెళ్ళటమే కేమమనిపించింది. ఈ పయనంలో అతణ్ణి, ఈ అరణ్యంలో వదలి పోవటం మంచిదికాదు. ఈ సరికి బ్రహ్మ పురరాజ్యంలో సున్నవాళ్ళందరికీ, తాము తండ్రి కొడుకులమన్న సంగతి తెలిసిపోయి వుంటుంది. తన తల విలువ ఒక చిన్న సామంతరాజ్యం. ఆ ఆశ సున్నవాళ్ళెవరూ తన తండ్రి దొరికితే, తన జాడలు తెలుసుకునేందుకు, అతణ్ణి హింసించక మానరు.

కేకవుడు తండ్రి కేసి ప్రేమగా చూస్తూ, "అయ్యా..." అని ఏమో చెప్పబోయేంతలో ముసలివాడు, ముఖంలో లేని కోపాన్ని తెచ్చిపెట్టుకుని, "అయ్యాకాదు...గురూ!" అన్నాడు కఠినంగా.

కేకవుడికి, జయమల్లుకూ నవ్వాగింది కాదు. కేకవుడు తన తండ్రిని సమీపించి, అతడి చేయిపట్టుకుని ముందుకు నడిచిస్తూ, "గురూ, యిక మనం బయలుదేరుదాం. చీకటిపడే వేళకన్నా, మనం ఏదైనా పల్లె చేరాలి. ఈ రాత్రికి అక్కడే పండుకుని, తెల్లవారి మన ప్రయాణాని కవసరం అయిన గుర్రాలు కొనుక్కుని ముందుకు సాగుదాం.

కాలినడకన రాజకుమారులు, వాళ్ళ గురువూ దేశాటన చేస్తున్నారంటే, ఎవరి కైనా అనుమానాలు కలగవచ్చు." అన్నాడు.

అరణ్యంలో దాదాపు రెండు గంటల కాలం ప్రయాణించేసి, చీకటిపడుతూండగా ముగ్గురూ ఒక పల్లె చేరారు. వాళ్ళు వీధిలో నడుస్తుండగా, రచ్చబండ చుట్టూచేరిన జనం, ఆసుకునే మాటలు వాళ్ళకు కొంత ఆశ్చర్యాన్ని, భయాన్ని కూడా కలిగించినై.

"బ్రహ్మదండి మాంత్రికుడు, ఇద్దరు అంగరక్షకుల్ని వెంటపెట్టుకుని, వింధ్యా రహ్యాలకు వెళుతున్నాడట! అక్కడ మాత్రమే పెరిగే ఒక ఓషధి తెచ్చి, ఎన్నాళ్ళుగా నయంకాని రాజగుర్కువు కాలి ప్రవాన్ని నయం చేస్తాడట!"

"ఇందులో ఏదో మోసం వున్నది. అయినా, మనం రాజపుత్రులం కనక, ఈ అలాగా జనం ఆడుకునే ఈమకబుర్లలో తల దూర్చకూడదు," అంటూ జయమల్లు

కేశవుడికి సంజ్ఞచేసి, రచ్చబండ దగ్గరవున్న జనంతో, "ఈ పల్లెలో పూటకూళ్ళ యిల్లు ఎక్కడో చెప్పకారా?" అని అడిగాడు.

ఆ ప్రశ్న వింటూనే ఒక పృథ్విదు ముందుకు వచ్చి, "అయ్యా, పూటకూళ్ళ యిల్లు యీ దగ్గిర్లోనే వున్నది. కాని, అక్కడ మీకు వసతి దొరకదేమో అని నా భయం. రాజగారి అజ్ఞాపత్రం తీసుకుని, బ్రహ్మదండి అనే ఒక ఘనవైద్యుడూ, అతడి అంగరక్షకు లిద్దరూ, ఈ రాత్రికి, అక్కడే దిగబోతున్నారని వార్త వచ్చింది," అన్నాడు.

ఆ మాటలు వింటూనే కేశవుడూ, జయమల్లూ గతుక్కుమన్నారు. కాని, ముసలి వాడు మాత్రం దండం పైకెత్తి, "అలాగా, సరే, చూద్దాం. దేశాటనకు బయలుదేరిన రాజకుమారులు పూటకూళ్ళ కొంపలోనే, రాత్రంతా గడపాలని ఎక్కడుంది? ఓయి, ఇమ్మోలూ! రండి, నడవండి!" అంటూ ముందుకు కదిలాడు. —(ఇంకా వుంది)

దుష్టుడికి ఆతిథ్యం

వినుగుచెందని విక్రమార్కుడు చెట్టు వడ్డకు తిరిగి వెళ్ళి, చెట్టుపై నుంచి శవాన్ని దించి భుజాన వేసుకుని, ఎప్పటిలాగే మౌనంగా శ్మశానం కేసి నడవసాగాడు. అప్పుడు శవం లోని బేతాళుడు, "రాబా, అనాముడి పంటి తామనుడు కూడా ఒక్క అవజయంతో మారిపోయాడు గాని, నీ ప్రయత్నం ఇన్ని సార్లు విఫలమయినప్పటికీ నీలో మార్పు రాకుండా ఉన్నదే. నీకు శ్రమ తెలియకుండా ఉండగలందులకు అనాముడి కథ చెబుతాను విను," అంటూ ఈ విధంగా చెప్ప నారంభించాడు :

ఒక అరణ్యంలో అనాముడనే ఆటవిక యువకు డొకడుండే వాడు. వాడు మహా బలికాలి, మహా సాహసి. వాడికి బంధువులు గాని, అనుచరులు గాని ఏవరూ లేరు. వాడు పన్యమృగంలాగా అరణ్యమంతా కారాడుతూ, ఆకలి అయినప్పుడు ఏ చెట్ల కాయలో తింటూ, మృగాలు దొరికినప్పుడు

బేతాళ కథలు

వాటిని వేటాడుతూ, అలసినప్పుడు ఏ చెట్టు మీదనో, ఏ వాగు పక్కనే నిద్రపోతూ అనాగరికుడై జీవిస్తూ ఉండేవాడు. వాడి వద్ద ఒక కత్తి, ఒక ఈటె ఉండేవి.

ఒకనాటి ఉదయం వాడు ఒక వాగు పక్కన నిద్ర లేచే సరికి అంత దూరాన వాడి కేసె చూస్తూ ఒక లేడి కనిపించింది. వెంటనే వాడు తన కత్తి, ఈటె వట్టుకుని దాని వెంట పడ్డాడు. వాడు దాదాపు లేడితో సమంగా పరిగెత్తగలవాడు కావటంచేత చాలాదూరం లేడిని తరుముకుంటూపోయాడు. లేడి పరుగెత్తి పరుగెత్తి ఒక ఎడారిలాటి ప్రాంతానికి అనాముఖ్య తీసుకుపోయింది.

అక్కడ కొండలూ, తిప్పలూ తప్ప ఇంకేమీ లేవు. ఈ ఎడారినిపడి ఎంతోదూరం వెళ్ళాక లేడి కాస్తా ఎటో మాయమయింది. అప్పుడు గాని అనాముడు తన పరిసరాలను గమనించలేదు. చుట్టూ కనుచూపుమేరలో రాళ్ళూ, రప్పలూ తప్ప ఒక చెట్టుగాని, నీడగాని, ఒక పిట్టగాని, చిన్న నీటి గుంటగాని ఉన్నట్టు కనిపించలేదు. మధ్యాహ్నపు పెండ మండిపోతున్నది. అనాముడు చాలా దూరం పరుగెత్తటంచేత, పొద్దునే లేచివచ్చి మంచినీరైనా తాగకపోవటం చేత దాహంతోనూ, అకలితోనూ బాధ పడుతున్నాడు.

తనకి రాళ్ళ గుట్టల మధ్య చాపు తప్ప దని వాడనుకుంటూండగా ఉత్తర దిక్కుగా భూమి అంచున అకుపచ్చని చారా, దానికి కొంచెం ఎగువగా పొగా కనిపించాయి. వాడికి ప్రాణం లేచి వచ్చినట్టయింది. అక్కడ చెట్లూ చేమలూ ఉండవచ్చు, మనుషులుకూడా ఉండవచ్చు ననుకుని, పోతున్న ప్రాణాలను కూడగట్టుకుని అనాముడు ఉత్తరంగా నడిచి నడిచి కొంత సేపటికి ఒక వనాన్ని చేరుకున్నాడు.

వనానికి ఒక పక్కగా చిన్న వీరు ప్రవహిస్తున్నది. వీటి ఒడ్డున అంతులేని ఫల వృక్షాలున్నాయి. అనాముడు ఏళ్లోకి దూకి

చల్లని నీటితో సేద దీర్చుకుని, తాగగలిగి నన్ని నీళ్ళు తాగాడు. పోయిన ప్రాణం తిరిగి వచ్చినట్టయింది.

దాహం తీర్చుకుని పైకిరాగానే అనాముడి కళ్ళకు చెట్లమధ్య ఒక కుటీరమూ, దాని చుట్టూ పూల మొక్కలూ కనిపించాయి. చూస్తే అదొక ఋష్యాశ్రమంలాగా ఉన్నది. అక్కడ తనకు తిండి దొరకవచ్చు నన్న ఆశతోనూ, తన బల వరాక్రమాలకు ఎదురుండదన్న దర్పంతోనూ అనాముడు తీవ్రంగా ఆ కుటీరంలోకి అడుగుపెట్టాడు.

కుటీరం లోపల మునిష్యులు కనిపించటానికి బదులు ఒక నవమన్మథుడులాటి

యువకుడూ, అప్పరసలను మించే అందం గల ఒక స్త్రీ కనిపించారు. వారు నార బట్టలకు బదులు రాజోచితమైన మేలి దుస్తులు ధరించి, దర్బాసనాల మీదగాక రత్న కంబళాలపై సుఖాసీనులై ఉన్నారు. యువకుడు నూనూగు మీసాలవాడు. యువతి అంత కంటే కొంచెం పెద్దదిగా ఉన్నది.

“ఎవరో అతిథిలాగున్నది! రండి, దయ చెయ్యండి. అక్కా, ఆయనకు నీరియ్యి,” అన్నాడు యువకుడు. యువతి లేచి వెళ్ళి బంగారు పాత్రతో నీరు తెచ్చి అనాముడికి ఇచ్చింది. అనాముడు అసలే పశుప్రాయుడు, అనాగరికుడు. వాడికి ఆ యువతిని చూడ

గానే వెళ్లిగా మోహవేశం కలిగింది. వాడు ఆమె కేసి వెకిలిగా చూస్తూ, "ఏమి అందం! ఏమి అందం! ఇవాళ నా అదృష్టం పండింది!" అన్నాడు.

అప్పుడా యువకుడు వాడితో, "అయ్యా, నీ వెవరో మాకు తెలియదు. అభ్యాగతిగా వచ్చావు గనక అతిథ్యం ఇవ్వటం మా ధర్మం. మా అతిథ్యం స్వీకరించి నీ దారిని నీవు వెళ్ళటం మంచిది," అని మృదువుగా మందలించాడు.

"నా పేరు అనాముడు. నేను మహా చిరుజ్ఞు. నేను అయిదు పందల మంది యోధులకు సమానమని ఈ ప్రాంతంలో

ఎవరి నడిగినా చెబుతారు," అన్నాడు అనాముడు దర్పంగా.

"నా పేరు సుమిత్రుడు. ఈమె నా అక్క మాధవి. మేము వికాలరాజు బిడ్డలం. మా అన్న రాజ్యం చేస్తున్నాడు. ఇది మా నాన్న గారు నిర్మించుకున్న ఆశ్రమం. ఆయన పోయాక ఈ ఆశ్రమం పాడుపెట్టకుండా మేమిక్కడే ఉంటున్నాం. మాకు రాజ భౌగాలకన్న ఈ ప్రకృతి సౌందర్యమే ఎక్కువ ఆనందం ఇస్తున్నది," అన్నాడు యువకుడు.

"అయితే నీ అక్కను పెళ్ళిచేసు కుంటాను," అన్నాడు అనాముడు.

"మా కిద్దరికీ కూడా పెళ్ళి చేసుకోవాలన్న ఇచ్చ లేదు," అన్నాడు సుమిత్రుడు.

అనాముడు మండిపడి, "మీ ఇష్టం ఎవరికీ కావాలి? నేను చేసుకుంటానంటూంటే?" అన్నాడు.

"నీవు అతిథి ధర్మాన్ని అతిక్రమిస్తున్నావు. ఈ ఆశ్రమంలో దౌర్జన్యంగా ఏ పని అయినా చెయ్యదల్చిస్తే ముందు నన్ను గెలవాలి. బయటికి పద, మన బలా బలాలు తెల్పుకుందాం," అంటూ సుమిత్రుడు కత్తి ఒకటి తీసుకుని కుటీరం బయటికి నడిచాడు.

అనాముడికి అగ్రహారేశం చెప్పి పోయింది. "ఈ అర్చకుడు నాతో పోటీకి వస్తాడా?" అన్న భావంతో వాడు తన కత్తి దూసి సుమిత్రుడి పైకి పులిలాగా లంఘించాడు. మరుక్షణమే వాడి చేతిలోని కత్తి ఎగిరి పది గజాల దూరాన పడిపోయింది. ఇందుకే వాడు ఆశ్చర్యపోతూ ఉండగా సుమిత్రుడు తన కత్తి కింద పడేసి, వాణ్ణి కుడిచేత నడుము వట్టి పట్టుకుని కుక్క పిల్లను ఎత్తినట్టు ఎత్తి, గాలిలోకి ఎగరేసి ఎడమచేత్తో అవలీలగా గాలిలోనే తిరిగి పట్టుకున్నాడు.

అనాముడికి దడ పుట్టుకొచ్చింది. వాడు ఒక క్షణంసేపు, "ఇది నిజం కాదు, కల! పడ కల!" అనుకున్నాడు. మరుక్షణం, "వీధు మనిషి కాదు; చిన్న పిల్లవాడి రూపం ధరించిన బ్రహ్మరాక్షసి!" అనుకున్నాడు. సుమిత్రుడు అనాముణ్ణి కిందకు దించి, "నిన్ను అవలీలగా చంపగలను గాని అతిథిని చంపటం అధర్మం. అదీగాక నీ పైన నా కేమీ శత్రుత్వమూ లేదు. వచ్చి భోజనం చేసి, మేమిచ్చే కానుకలు పుచ్చుకుని నీ దారిన నీవు వెళ్ళ వచ్చు!" అన్నాడు. అనాముడు పిల్లిలాగా అయిపోయి సుమిత్రుడి వెంట కుటిరం లోపలికి ప్రవేశించాడు.

శించాడు. మాధవి వాడికి విస్తరి వేసి, ప్రద్రసోపేతంగా భోజనం పెట్టింది. సుమిత్రుడు తన స్థానంలో వెళ్ళి కూచుని, భోజనం చేస్తున్నంతసేపూ వాడి కేసి చూడ నైనా చూడక ఏదో చదువుకున్నాడు.

భోజనమైనాక మాధవి వాడికి మంచి మంచి బట్టలూ, కొన్ని అహార పదార్థాలూ, కొంత ధనమూ ఇచ్చి, "తీసుకో, నాయనా!" అన్నది.

అక్కడ ఉన్నంతసేపూ అనాముడికి తానొక పురుగులాటి వాణ్ణి, తనకు అతిథ్యం ఇచ్చినవారు దేవతల వంటి వారనీ, అటు వంటివారి స్నేహం వల్ల తానుకూడా బాగు

పడ వచ్చునని ఎంతగానో అనిపించింది. అక్కా తమ్ముళ్ళు మాట్లాడుకుంటూ ఉంటే, తనకుకూడా వారిలాగా మాట్లాడటం చేతనైతే ఎంత బాగుండుననిపించింది. కాని వాళ్ళిచ్చే ఆతిథ్యం ఇవ్వటం పూర్తి అయ్యాక ఒక్క క్షణంపాటైనా వారి ఎడట ఉండటానికి వాడికి మొహం చెల్లలేదు.

వాడు వాళ్ళిద్దరి వద్దా తల పంచుకుని సెలవు పుచ్చుకుని తానుండే అరణ్యానికి తిరిగి వచ్చాడు.

ఆ తరువాత అనాముడు తన ఒంటరి జీవితం మానేసి సాటివాళ్ళ మధ్యకు వెళ్ళాడు. ఈ ఒక్క అనుభవంతోనే వాడిలో ఎంత మార్పు వచ్చిందంటే, త్వరలోనే వాడి అనుచరులైన అటవికులు వాణ్ణి రాజుగా చేసుకుని, వాడి నాయకత్వం కింద తమ జీవితాలను ఎంతో బాగు చేసుకున్నారు.

బేతాళుడి కథ చెప్పి, "రాజా, అనాముడిలో పరివర్తన కలగటానికి కారణం

నుమిత్తుడి బల పరాక్రమాలా? లేక అతని సంస్కారమా? ఈ ప్రశ్నకు సమాధానం తెలిసికూడా చెప్పకపోయావే నీ తల వెయ్యి చెక్కలవుతుంది," అన్నాడు.

దానికి విక్రమార్కుడు, "ఓడినవాడు ఓడినంత మాత్రాన మారడు. గెలుపు కన్నా ఓటమి మనుషులను మరింత పశువులుగా చేస్తుంది. నుమిత్తుడు అనాముణ్ణి కేవలం బలంతో మాత్రమే గెలిచినట్టయితే, అనాముడు ఏదో మాయోపాయంచేత మాధవిని ఎత్తుకుపోయి ఉండేవాడే. నుమిత్తుడు బలంతో గెలవటం అంత ప్రధానం కాదు; అతను అనాముడి పైన నైతిక విజయంకూడా సాధించాడు. అందుకే అనాముడిలో మంచి పరివర్తన కలిగింది," అన్నాడు.

రాజుకు ఈ విధంగా మౌనభంగం కలగగానే బేతాళుడు శవంతో సహా మాయమై మళ్ళీ చెబ్బెక్కాడు. —(కల్పితం)

నాకరు యుక్తి

ఒక ఊళ్ళో ఒక సామాన్యపు రైతు ఉండే వాడు. అతను బ్రహ్మచారి కావటం చేత ఇంటి పని చేసేటందుకొక వంటవాణ్ణి పెట్టు కున్నాడు. ఈ వంటవాడు వంట చెయ్యటంలో బహు నేర్పరి.

ఒక ఏడు మామిడి పళ్లకాలం వచ్చింది. ఒకనాడు రైతు ఏదో పని మీద పోతూ ఉండగా ఒక ఎరిగిన ఆసామి కనిపించి, “చాలా మేలు రకం మామిడి పళ్ళు తెప్పించాను. రెండిస్తాను, పట్టుకు వెళ్ళి ఎంత బాగుంటాయో తిని చూడు,” అంటూ రెండు పళ్ళు చేతిలో పెట్టాడు. అంత నువాసన గల మామిడి పళ్ళను రైతు ఎన్నడూ చూడనైనా లేదు. ఆయన వెంటనే ఇంటికి తిరిగి వచ్చి ఆ మామిడి పళ్ళను తన వంటవాడి కిచ్చి, “వీటిని చక్కగా కడిగి, ముక్కలు తరిగి ఉంచు. నే నిప్పుడే వస్తాను,” అంటూ తన పని మీద వెళ్ళాడు.

వంటవాడు ఆ మామిడి పళ్ళను కడిగి, చెక్కు తీసి, ముక్కలు తరుగుతూ, ఎలా ఉంటుందో రుచి చూద్దామని ఒక ముక్క నోట వేసుకున్నాడు. రుచి వర్ణనాతితంగా ఉంది. తరిగేసిన మామిడి కాయలో రెండు ముక్కలు తరుగైతే ఎవరూ కనుక్కొ పచ్చారు లెమ్మనుకుని మరి రెండు ముక్కలు నోట వేసుకున్నాడు. తింటున్న కొద్దీ మామిడి ముక్కల రుచి హెచ్చు తున్నట్టు కనపడింది. రెండు కాయలూ ముక్కలు తరిగే లోపుగా ముక్కల్లో సగా నికి పైగా వంటవాడి కడుపులోకి వెళ్ళి పోయాయి. మిగిలిన ముక్కలను చూస్తే వంటవాడికి భయమయింది.

ఏం చెయ్యాలి? తరిగిన ముక్కల్లో కొన్ని తిన్నానంటే యజమాని కది క్షమించ రాని తప్పవుతుంది. కనక ఏదో ఒక బొంకు బొంకక తప్పదు. చిన్న బొంకు కన్న పెద్ద

బొంకు తెలిక. రెండు మామిడి పళ్ళూ పోయాయని చెప్పటం నులుపు. ఆ మాట చెబుదామనే ఉద్దేశంతో వంటవాడు మిగిలిన ముక్కలన్నీ తినేసి, తొక్కలూ, కుంకలూ నరమానవుడికి కనిపించని చోట పారేసి, పళ్ళెమూ అదీ కడిగి యజమాని కోసం ఎదురు చూస్తూ కూచున్నాడు.

ఈలోపల రైతు తన పని చూసుకుని ఇంటికి తిరిగి వస్తుండగా ఎవరో సాధువు ఎదురయ్యాడు. ఆ సాధువును చూడగానే తనకు దొరికిన మామిడి పళ్ళలో కొంత ఆయనకు పెట్టి ఇంత పుణ్యం సంపాదించు కుందామని పించింది రైతుకు. అందుచేత

ఆయన సాధువును పలకరించి, దూర ప్రాంతం వాడని తెలుసుకుని, "స్వామి, మా ఇల్లు ఈ దాపులనే వున్నది, దయ చెయ్యండి. పది నిమిషాల కన్న మిమ్మల్ని ఉంచను," అన్నాడు.

సాధువు సరేనని రైతు వెంట వచ్చాడు. రైతు ఆయనని ఇంటి ముందు వసారాలో కూర్చోమని, లోపలికి వెళ్ళి వంటవాడితో, "ఎవరో సాధువును తీసుకొచ్చాను. మామిడి పళ్ళు కొని నిద్రంగా ఉంచావా? ఆయనకు కాసిని ముక్కలు పెడదాం," అన్నాడు.

"ఏం పెట్టి కొయ్యను? కత్తి వట్టి మొద్దు కత్తి," అంటూ వంటవాడు ఒక బండ కత్తి

అటక మీదినుంచి తీసి యజమానికి చూపించాడు.

"అలాగా! దీనికి వదును పెట్టి ఇప్పుడే తెస్తానుండు. ఇంటికి పట్టుకొచ్చిన సాధువును పట్టి చేతులతో ఎలా వంపెయ్యటం?" అంటూ రైతు ఆ మొండి కత్తి తీసుకుని దొడ్లోకి వెళ్ళి, అక్కడ ఒక విలియన రాయి చూసి, దానిపై ఆ మొండి కత్తిని సానపట్ట నారంభించాడు.

ఈ లోపల వంటవాడు వసారాలోకి వచ్చి సాధువుతో రహస్యంగా, "ఈయనకు మీరెలా దొరికారు, స్వామీ? ఈయన సంగతి తెలిదా?" అని అడిగాడు.

"వా కెలా తెలుస్తుంది, వాయనా? నేనీ పూరికే కొత్తవాణ్ణి. మీ యజమానిని ఇంతకు పూర్వం చూడనన్నా లేదు," అన్నాడు సాధువు.

"చూడండి, ఈయన శక్తి పూజ చేస్తాడు. మీలాటి సాధువులు కనిపిస్తే ఇంటికి పిలిచి, రెండు చెవులూ క్రింద నైవేద్యం పెడతాడు. ఇలా చాలా మందిని చేశాడు. ఆరుగో, ఆ చప్పుడు వినండి. దొడ్లో కత్తికి వదును పెడుతున్నాడు. చెవులు కొసేటప్పుడు మీ వంటి వారికి ఆట బాధ కలగరాదని ఆయన ఉద్దేశం!" అన్నాడు వంటవాడు.

CHITRA

ఈ మాట విన్నాక సాధువు ఒక్క క్షణం అక్కడ ఉండదలచక, బతికుంటే బలుసాకు తిన వచ్చుననుకుని, కూచున్న చోటునుంచి లేచి బయలుదేరాడు.

కొంత సేపటికి రైతు కత్తితో లోపలికి వచ్చి వంటవాణ్ణి చూసి, "ఇదుగో, కాస్త వదును పెట్టాను. వేగిరం పళ్ళు కోసెయ్యి. పాపం, సాధువు చాలా సేపుగా వేచి ఉన్నాడు," అన్నాడు.

"ఇంకెక్కడి పళ్ళు? ఇంకెక్కడి సాధువు? మీరలా దొడ్లోకి వెళ్ళారో లేదో ఆయన లోపలికి వచ్చి రెండు పళ్ళూ తీసి జోరెలో వేసుకుని ఉడాయించేశాడు," అన్నాడు వంటవాడు.

"రెండు పళ్ళూ తీసుకున్నాడా? ఒక పైనా ఉంచమనక పోయావా? రుచి అయినా చూసేవాళ్ళం!" అన్నాడు రైతు.

"నేను పిలుస్తుంటే వినిపించుకోకుండా పరిగెత్తాడు," అన్నాడు వంటవాడు.

రైతు చేతిలో కత్తి అలాగే పట్టుకుని విధిస పడ్డాడు. కొంత దూరం పరిగెత్తాక సాధువు అంత దూరాన కనపడ్డాడు.

"స్వామీ, ఒక్క క్షణం అగండి!" అంటూ రైతు కత్తి పట్టుకున్న చెయ్యి ఎత్తి ఊపాడు. సాధువు వెనక్కు తిరిగి చూసే సరికి గుండె జారి పోయింది. ఆయన వేగంగా పరిగెత్తసాగాడు.

"స్వామీ, రెండూ వద్దు. కనీసం ఒక్కటి ఇవ్వండి చాలు! ఒక్కపైనా ఇవ్వండి," అని రైతు గట్టిగా కేకవేశాడు.

ఈ మాటలతో సాధువుకు మరింత భయమై పోయింది. ఈ దుర్మార్గుడు తనను ఒక్క చెవి అయినా ఇచ్చి పామ్మంటున్నాడనుకుని ఆ సాధువు శరవేగంతో పరిగెత్తుతూ రైతుకు అందకుండా పారి పోయాడు. రైతు నిరాశ చెంది ఇంటికి తిరిగి వచ్చేశాడు. తన యుక్తి పారినందుకు వంటవాడు మటుకు సంతోషించాడు.

సత్యవాది

అసత్యవాది కథ విని పిల్లలంతా, “నిజం చెప్పటం తేలిక, అబద్ధం చెప్పటమే కష్టం! ఏం, తాతయ్యా?” “అయితే అబద్ధాలు చెప్పిన పిల్లల్ని తిడతా రెండుకు, తాతయ్యా?” “మేంకూడా, ఓకనుంచి అబద్ధాలు చెప్పమా, తాతయ్యా?” అన్నారు.

తాతయ్య చిన్నగా నవ్వి, పాడుంకాయ తీసి, ఒక పట్టు పీల్చి, చెయ్యి దులుపుకుని, “అబద్ధం చెప్పటం మాత్రం ఏం కష్టమరా? నేను కథ చెప్పా లేదు, మీరు వినాలేదు అంటే అది అబద్ధమైపోలా? అసలింకో సంగతి చూశారో లేదో, సత్యవాది కూడా అబద్ధాలు సులువుగానే చెప్పాడు. అతగాడు ఓడిపోయింది అబద్ధాలు చెప్పలేక కాదు—”

తాతయ్య మాట పూర్తి కాకముందే పిల్లలు, “నమ్మించలేక!” అన్నారు.

“అఁ! అదీ సంగతి. నిజంలాగా అబద్ధం చెప్పి నమ్మించటం కష్టం. కాని అటు

సంటి అబద్ధాల వల్ల ఏమైనా ఉపయోగం ఉంటుందా? రాజుగారికి విన్నోదం కలిగించటం తప్ప! నిజం చెప్పటం తేలికే నని మీరిప్పుడన్నారే? నిజం కనుక్కోవటం ఎంత కష్టమో మీరెప్పుడన్నా అలోచించారా? నిజం దేవుడెరుగు, నీరు పల్ల మెరుగు అని సామెత! అదీగాక నిజం పల్ల ఎంతో ఉపయోగం ఉంది. అందుచేత అసత్యవాది కన్న నిజానికి సత్యవాదే గొప్పవాడు,” అన్నాడు తాతయ్య.

“అయితే మరి రాజుగారు సత్యవాదికి తక్కువ జీతం ఎందుకిచ్చాడూ?” అని పిల్లలు అడిగారు.

“ఆ రాజు సరదాకు అబద్ధపు కబుర్లు వినే బాపతు. అతగాడికి నిజం తెలుసుకోగలవాడు అవసరం లేదు. అందుచేతనే సత్యవాది అక్కడ కొలుపు చాలించి, ఇంకో రాజు దగ్గర చేరాడు,” అన్నాడు తాతయ్య.

"అక్కడ ఏం జరిగింది, తాతయ్యా?" అని పిల్లలు అడిగారు.

"తెందరపడతారేం? చెబుతాగా! ఈ కొత్త రాజున్నాడే, ఇతగాడు కూడా మొదట్లో సత్యవాదిని తక్కువ జీతం మీదనే తీసుకున్నాడు. తన తెలివితేటలు చూపించి రాజుగారిని మెప్పించే అవకాశం కొసం సత్యవాది చూస్తున్నా డన్నమాట," అంటూ తాతయ్య కథ సాగించాడు :

ఈ రాజుగారి దగ్గర ఒక న్యాయాధికారి ఉండేవాడు. ఆయన చెడ్డవాడు కాదుగాని పట్టి చాందసుడు. ఎవరు ఏ ఫిర్యాదు తెచ్చినా సరే, "సాక్షిం! సాక్షిం!" అనే

వాడు. ప్రతి తగాదాలోనూ ఎటు సాక్షిం బలంగా ఉంటే అటు తీర్పు చెప్పేసేవాడు. ఎంత పెద్ద తగాదా అయినా సరే కీబాల మీద తెల్పిపారేసేవాడు. నిజం నిలకడమీద తెలుతుందని సామెత. కాని ఆ న్యాయాధికారి సత్యవాది కాదు, సాక్షివాది.

సత్యవాదికొలుపులో చేరాక ఈ న్యాయాధికారి భోరణిని శ్రద్ధగా గమనించాడు. న్యాయస్థానం ఎల్లప్పుడూ సాక్షులతో కిక్కిరించిపోతుంటే ఉండేది. రోజుకు వంద తగాదాలు పరిష్కారమై పోతూ ఉండేవి. కాని రోజురోజుకూ తగాదాల సంఖ్య పెరిగి పోతుండేగాని తరగటం లేదు. రాజసభలో అందరూ, "ఇటువంటి న్యాయాధికారి మళ్ళీ పుట్టబోడు," అని తెగ మెచ్చుకునే వారు. రాజుగారు అతగాడికి మంచి జీతం ఇస్తూండేవారు. నగరంలో మాత్రం ఎవరి నోట విన్నా, "ఇదేం న్యాయంరా?" అన్న మాటలే వినపడేవి.

న్యాయాధికారి ఎటువంటి చాందసుడో సత్యవాదికి బాగా తెలిసినప్పింది. సాక్షిం ఉండటానికి అవకాశం లేనిచోట్ల కూడా ఆయన సాక్ష్యాన్ని అధారం చేసుకుని తీర్పు లిచ్చేవాడు. ఒకసారి ఒకడి అవును మరొకడు కాజేకాడు. అప్పు పోగొట్టుకున్న

వాడు ఫిర్యాదు చేశాడు. అప్పుడు దొంగి లించినవాడు వంద మందిని సాక్ష్యం తెచ్చాడు. వాడు అప్పుడు దొంగిలించ లేదని వాళ్ళంతా సాక్ష్యం చెప్పేసరికి న్యాయాధికారి కేసు కొట్టిపారేశాడు! అప్పుడు దొంగి లించటం చూసేవారుంటారు గాని, దొంగి లించకపోవటాన్ని చూసేవారెవరన్నా ఉంటారా? ఇదంతా చూసిన సత్యవాది రాజుగారి వద్దకు వెళ్ళి, "మహారాజా, మన న్యాయాధికారిగారి తీర్పులు కొన్ని అనుమానాస్పదంగా ఉంటున్నవని నాకు తోస్తుంది. ఆయనకు నిజాన్ని తెలుసుకునే టిపికా, క్రద్దా ఉన్నట్టు కనబడదు. తప్పుగా తప్పుగా తథ్యం తేలుతుంటుందంటారు పెద్దలు. మన న్యాయాధికారి కేవలం సాక్షులను మాత్రమే సమ్మి, నిజం తెలుసుకోక, అనేక ఫిర్యాదులలో అన్యాయపు తీర్పు లిస్తున్నారు. ఇది మీ కీర్తికే కళంకం," అన్నాడు.

రాజు ఈ మాటలు విని అశ్చర్యపడి, "అయితే ఈసారి న్యాయాధికారి సరిగా నిజం తెలుసుకోలేదని నీకు తోచినప్పుడు నీవే కలుగజేసుకుని న్యాయమైన తీర్పు ఇయ్యి, చూస్తాం," అన్నాడు.

ఇది జరిగిన కొద్ది రోజులకే ఒక సంఘటన జరిగింది. రాజుగారు ప్రతి సాయం

కాలమూ తోటకు వెళ్ళి అక్కడ తన మనమలతో కొంతసేపు కాలక్షేపం చేసి ఇంటికి తిరిగి వచ్చేవాడు. ఒకనాడు అదే విధంగా రాజుగారు తోటకు వెళ్ళేసరికి ఆయన మనమలు తోటలో ఆడుకుంటున్నారు.

రాజుగారు వచ్చి పాలరాతి అసనంపై కూచోగానే మనమలంతా చుట్టూ వచ్చి కూచున్నారు. అదే సమయానికి తోటమాలి కొన్ని తోట పళ్ళు కడిగి తెచ్చి రాజుగారి ముందు పెట్టి వెళ్ళిపోయాడు. రాజుగారు ఆ పళ్ళు కొని మనమలకు పెట్టి చీకటి పడేదాకా వాళ్ళతో కలుర్లాడి, వాళ్ళకంటే ముందుగా ఇంటికి తిరిగి వచ్చేశాడు.

రాజుగారు వచ్చిన ఒక అరగంటకు పిల్లలంతా ఇంటికి వచ్చారు. వారిలో ఒకడు ఏడుస్తూ వచ్చాడు. వాడి వెలు తెగి రక్తం కారుతున్నది. కారణం ఏమిటని విచారించగా, చలవరాలి అనసం మీద ఏదో ఉండి వెలు కొనుకు పోయిందని తెలిసింది.

రాజుగారు అప్పటికి కుర్రవాడి వెలు కడిగించి, కట్టు కట్టించి, మర్నాడు ఉదయమే ఈ సంగతి న్యాయాధికారికి చెప్పాడు. అంతా విని న్యాయాధికారి, "ఈ తప్ప తోటమాలిదే, సందేహం లేదు. తోట అంతా శుభ్రంగా ఉంచవలసిన బాధ్యత తోటమాలిది. తమరూ, పిల్లలూ

కూచున్న ఆసనాన్ని వాడు శుభ్రంగా తుడిచి ఉంచినట్లయితే దానిపై గుచ్చుకునే వస్తువే ఉండ నవసరం లేదు. కనుక తోటమాలి అజాగ్రత్తకు తగిన విధంగా కఠిన శిక్ష విధిస్తాం. వాడి నేరం రుజువయిపోతూనే ఉన్నది," అన్నాడు.

ఈ మాటలు విన్న సత్యవాదికి ఆశ్చర్యం కలిగింది. కుర్రవాడి వెలు తెగటమనే సాక్ష్యం ఆధారంతో తోటమాలి నేరస్తుడని న్యాయాధికారి తెల్పి చెబాడు! విచారణ కూడా లేదు!

"మహారాజా, ఇది విచారణ అనిపించు కోదు. తోటమాలికి శిక్ష విధించే ముందు తోటమాలిని పిలిపించండి," అన్నాడు. విచారణలో జోక్యం కలిగించుకునే అధికారాన్ని సత్యవాదికి ఇచ్చి ఉన్నాడు గనక రాజుగారు తోటమాలిని పిలిపించాడు. సత్యవాది వాణ్ణి ప్రశ్నించి, వాడు రోజూ మూడు సార్లు తోట యావత్తూ శుభ్రం చేస్తాడనీ, కిందటిరోజు రాజుగారు వచ్చేముందే తోటా, తోటలో ఉండే ఆసనాలూ శుభ్రంగా తుడిచాడనీ తెలుసుకున్నాడు.

అప్పుడు సత్యవాది నౌకరును పిలిచి, "నిన్న రాజుగారు కూచున్న ఆసనం మీద ఏదో ఉండి, అబ్బాయిగారి వెలు గాయం

చేసింది. ఆ పస్తువు వెతికి పట్టుకురా!" అన్నాడు. నౌకరు వెళ్ళి ఒక చిన్న బాకు తెచ్చాడు. అది రాజుగారిది. దానితోనే ఆయన కిందటి సాయంత్రం పళ్ళు కోసి, దాన్ని ఆ ఆననం మీదనే వదిలేశాడు. చీకటిలో కుర్రవాడు దానితోనే వెలు కోసుకున్నాడు.

ఈ విషయాలన్నీ స్పష్టమయ్యాక సత్యవాది రాజుతో, "చూశారా, మహారాజా? సరిగా విచారణ చేసే దండించ పలసినది తోటమాలిని కాదనీ, తమరినైననీ తేలి పోయింది. ఇందుకే నిజమేనా? నిష్ఠురం అంటారు పెద్దలు," అన్నాడు.

రాజుగారు సత్యవాది చేసిన పనిని సంతోషించి అతగాడికి న్యాయాధికారితో సమమైన జీతం ఏర్పాటుచేసి, న్యాయస్థానంలో జరిగే కర్మకాండ యావత్తూ చూస్తూ ఉండేలాగు ఉత్తరువు చేశాడు.

కొంతకాలం గడిచింది. ఒకనాటి సాయం కాలం రాజుగారు ఉద్యానవనానికి వెళ్ళి, ఎప్పటిలాగే తన మనమలతో కాలం గడిపి, చీకటి పడే వేళకు ఇంటికి బయలుదేరాడు. ఆయన ఉద్యానవనం యొక్క ద్వారాన్ని చేరవస్తూండగా అక్కడి కావలివాళ్ళలో ఒకడు రాజుగారిని చూస్తూనే, కత్తి దూసి, "చంపు! చంపు!" అంటూ రాజుగారి

తల కేసి విసిరాడు. వాడి కత్తి తగిలి రాజుగారి తలపాగా, తురాయి కింద పడ్డాయి.

రాజుగారికి మొదట ఆశ్చర్యమూ, తరవాత పట్టరాని ఆగ్రహమూ వచ్చాయి. కాని ఆయన ఏమీ అనకముందే మిగిలిన భటులు ఆ కావలివాణ్ణి పట్టుకుని, పెడరెక్కలు విరిచి కట్టారు.

"ఈ దుర్మార్గుణ్ణి బందిఖానాలో పెట్టండి. వీణ్ణి వెంటనే శిక్షించటానికి ఏర్పాట్లు చేస్తాం," అంటూ రాజుగారు తన ఇంటికి వెళ్ళి న్యాయాధిపతిని, సత్యవాదిని పిలిపించి జరిగినదంతా చెప్పాడు. అంతా విని న్యాయాధిపతి, "వాడు రాజద్రోహి, హంత

కుడు. వాడి తల తీసే యిద్దాం," అన్నాడు. సత్యవాదికి కాపలావాడి నేరం రుజువైనట్టు తేచలేదు. వాడు నిజంగా రాజుగారిని హత్య చేయదలిస్తే నలుగురు ఉన్న సమయంలో ఆ ప్రయత్నం చేయడు. అందుచేత సత్యవాది రాజుగారి అనుమతితో కొందరు మనుషులను వెంట బెట్టుకుని కారాగృహానికి వెళ్ళి, అక్కడ ఉన్న కాపలావాడితో మాట్లాడాడు.

వాడు విడుస్తూ, "మహారాజుగారిని నేనెందుకు చంపుతానయ్యా? ఆయన తల పాగాలో పాము కనిపించింది. అది రాజుగారిని కాటేస్తుందని భయపడి, మతిపాయి, నా కత్తి దానిపైను విసిరాను. ఇంతకన్న నేనే పాపమూ ఎరగను," అన్నాడు.

సత్యవాది అక్కడినుంచి ఉద్ధాన పనానికి వెళ్ళి, రాజుగారి తలపాగా పడిన చోట వెతికాడు. అక్కడ ఆయనకు నిజంగానే చిన్న పాము దొరికింది, అయితే అది నిజ

మైన పాముకాదు, పిల్లలు ఆడుకునే బొమ్మ పాము. రాజుగారి మనసులు దానితో ఆడుకుని, వేడుకకు రాజుగారి తలపాగాలో, తురాయికి తగిలించారు. ఈ విషయం రాజుగారి మనసుల నడిగితే బయటపడింది. సత్యవాది అనుకున్నట్టే అయింది—కాపలా వాడు రాజద్రోహి కాకపాగా, రాజభక్తుడని రుజువయింది.

ఇదంతా రాజుగారికి సత్యవాది వివరించి చెప్పాక ఆయన తన న్యాయాధికారి ఎంత తొందర మనిషి, అలాటివాణ్ణి. ఆ పదవిలో ఉంచితే ఎలాటి అన్యాయాలు జరుగుతాయో గ్రహించి, అప్పటికప్పుడే సత్యవాదిని న్యాయాధికారిగా నియమించి అతగాడికి మంచి జీతం ఏర్పాటు చేశాడు.

తాతయ్య ఈ కథ చెప్పి, "అందుచేత నేమిటంటే, అబద్ధాలను నిజంగా చెప్పగల వాడికన్న ఎప్పటికన్నా నిజం కనిపెట్టగల వాడే గొప్పవాడు సుమా!" అన్నాడు.

యుక్తిపరుడు బీర్బల్

2

బీర్బల్ తెలివి తేటలను గురించి ఇతర దేశాలలో కూడా గొప్పగా చెప్పుకునేవారు. అతని కిర్తి వర్షియాకు కూడా వ్యాపించింది. అందుచేత వర్షియారాజు బీర్బల్ను తన అస్థానానికి ఒక పారి పంపవలసిందిగా అక్కరును కోరుతూ కబురు చేశాడు. అక్కరు ఇందుకు సంతోషించి బీర్బల్ను సహివారంగా వర్షియాకు పంపాడు.

బీర్బల్ సభకు రాబోతున్నాడని తెలియగానే అతని తెలివితేటలు పరీక్షించటానికి గాను వర్షియారాజు ఒక విర్పాటు చేశాడు. సభికులందరికీ తన దుస్తులలాటవే తెడి గించి, అందరూ కూర్చున్నాక బీర్బల్ను సభలోకి ప్రవేశించమని ఉత్తరువు పంపాడు.

సభలోకి అడుగు పెట్టి అందరినీ కలియజూస్తూనే ఇది తనకొక పరీక్ష అని, సభికులలో రాజు ఎవరైనా కనుక్కునే బాధ్యత

తనపైన ఉన్నదనీ బీర్బల్ గ్రహించాడు. మరుక్షణమే అతనికి రాజెవరైనా తెలిసి పోయింది. అతను రాజు కేసి నాలుగు గడుగులు వెసి, ఆయనకు అంతదూరంలో ఆగి, వంగి సలాము చేశాడు.

వర్షియారాజు బీర్బల్ తెలివితేటలకు ఆశ్చర్యమూ, ఆనందమూకూడా పొంది అతనికి ఘనమైన సన్మానం చేశాడు. తరువాత ఆయన బీర్బల్ను, "సన్ను ఎలా పోల్చగలిగావు?" అని అడిగాడు.

"అందరి కళ్ళు తమ మీదే ఉన్నాయి. తమ కళ్ళు ఏ ఒకరిమీదా నిలవక అందరినీ కలయ జూస్తున్నాయి. దానిని బట్టి తమరే సభలో ప్రధాన వ్యక్తి అని సులువుగా పోల్చగలిగాను," అన్నాడు బీర్బల్. వర్షియారాజు బీర్బల్కు "బుద్ధి సాగరుడు" అన్న బిరుదు ఇచ్చి గౌరవించాడు.

ఒకసారి అక్కరు ఆస్థానంలో మనుషులలో గుడ్డివారి నాతం ఎంత ఉంటుందని మీమాంస వచ్చింది. అక్కరు బీర్పల్ అభిప్రాయం అడిగాడు.

"న్యాయంగా చెప్పాలంటే ప్రపంచంలో గుడ్డివారి సంఖ్య చాలా హెచ్చు," అన్నాడు బీర్పల్.

అక్కరు ఆశ్చర్యపోయి, "ఈ మాట రుజువు చేయగలవా?" అన్నాడు.

"రెప్పు రుజువు చేస్తాను," అన్నాడు బీర్పల్ వెంటనే.

మర్నాడు బీర్పల్ ఒక మంచపు చట్రమూ, నులక ఉండా తీసుకుని,

అక్కరును తన వెంట పెట్టుకుని పది పద్దకు వెళ్ళి, అక్కడ మంచాన్ని వించి, వానికి నులక అల్ల సాగాడు. ఈ వింత పర్వన చూసి అక్కరు, "ఏమిటి చేస్తున్నావు?" అని ఆశ్చర్యంగా అడిగాడు. బీర్పల్ వెంటనే ఒక కాగితం మీద గుడ్డివాళ్ళ బాబితాలో అక్కరు పేరు మొదట వేసాడు.

క్రమంగా అక్కడికి ఎందరో వచ్చారు. వారిలో, "ఏం చేస్తున్నావు?" అని అడిగిన వారందరినీ గుడ్డివాళ్ళ బాబితాలోనూ, "ఈ మంచం అల్లెది నువు పడుకోవటాని కేనా?" అని అడిగిన వారి పేర్లు కళ్ళు గలవారి బాబితాలోనూ చేర్చాడు.

తరువాత ఈ బాబితాలు రెండూ అక్కరుకు చూపించి బీర్పల్, "కళ్ళున్న వారి కంటే గుడ్డివాళ్ళు ఎంత ఎక్కువమంది ఉన్నారో చూడండి," అన్నాడు.

"నన్ను గుడ్డివాళ్ళ బాబితాలో మొదట వేసావేమిటి?" అన్నాడు అక్కరు.

"నేను మంచం అల్లటం చూసి కూడా, ఏమిటి చేస్తున్నావని తమరు అడగలేదా? మిగిలిన వాళ్ళంతా అలా అడిగినవాళ్ళే," అని బీర్పల్ జవాబు చెప్పాడు.

బీర్పల్ నిశిత బుద్ధిని పరీక్షించటానికి అవకాశం దొరికితే అక్కరు పొనిచ్చేవాడు

కాదు. ఒకసారి చీర్పల్ ఎక్కడికో
విందుకు వెళ్ళి వచ్చాడు. ఈ సంగతి
తెలిసి అక్కరు, "ఏమేం వంటకాలు
చేశారు?" అని అడిగాడు.

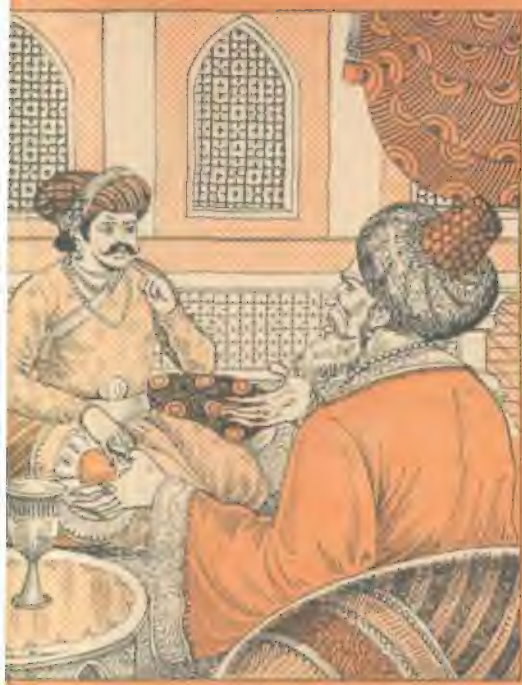
చీర్పల్ తన ఇష్టం వచ్చినట్టు కోతలు
కోసేస్తూ ఒక్కొక్క వంటకాన్నే పర్చించ
సాగాడు. ఒక్కొక్క వర్ణనా పూర్తి కాగానే,
"అ తరవాత?" అని ప్రశ్నిస్తూ అక్కరు
చీర్పల్ చేత బాగా వాగించసాగాడు.
ఈ సంభాషణ, విందు వర్ణనా పూర్తి కాక
మునుపే ఏదో అవాంతరం వచ్చింది.
తరవాత అక్కరు ఆ విషయం మళ్ళీ
ప్రస్తావించలేదు.

కాని కొన్ని రోజుల అనంతరం సభలో
అక్కరుకు సగంలో నిలిచిపోయిన విందు
వర్ణన జ్ఞాపకం వచ్చింది. చీర్పల్ ను
కంగారు పెట్టే ఉద్దేశంలో అక్కరు
చటుక్కున అతని కేసి తిరిగి, "అ తరవాత
ఏమిటి, చీర్పల్?" అని అడిగాడు.

చీర్పల్ తడుముకోకుండా, "అ తరవాత
కూరే!" అన్నాడు. అక్కర్ ఆనందం పట్ట
లేక తన మెడలో ఉన్న ముత్యాలహారం
తీసి చీర్పల్ కు ఇచ్చేశాడు.

సభికులలో ఒక్కరుకూడా అక్కరు
సంతోషానికి కారణం ఊహించలేక
పోయినారు. చీర్పల్ నేట "కూర" అన్న

మీ కందరికీ సంకెళ్ళు వేసి ఖైదు చేసినా పాపం లేదు,” అన్నాడు.

సభికులు పాదుషా ముందు పాప్టాంగ పడి క్షమాపణ చెప్పకున్నారు.

ఒకసారి ఢిల్లీలోని ఒక ప్రముఖ వర్తకుడి ఇంట దొంగతనం జరిగింది. ఆ వర్తకుడు వీర్పల్ వద్దకు వచ్చి వెండి నాణాలతో నిండిన తన సంచీ పోయిందని, దాన్ని తన ఇంటి నౌకర్లు ఆరుగురిలో ఎవరో ఒకరు తీసి ఉంచారని, అయినా ఆ దొంగను నిర్ణయించటం తన పల్ల కాలేదని చెప్పి, అతడి సలహా అడిగాడు.

“మీరు ఇంటికి వెళ్ళి మీ నౌకర్లను ఆరుగురుని నా వద్దకు పంపండి. దొంగ ఎవరో నిర్ణయించడానికి ప్రయత్నిస్తాను,” అన్నాడు వీర్పల్.

వర్తకుడి నౌకర్లు వచ్చేలోపగా ఆయన అరు వెదురు కర్రలు ఒకే నిడివి గలవి నిద్దం చేయించి ఉంచాడు.

వాళ్ళు రాగానే ఆయన, “మీలో ఎవరో మీ యజమాని సొమ్ము కాజేకారట—” అని ప్రారంభించాడు.

నౌకర్లు ఆయన మాట పూర్తి కాక ముందే, “మేమేమీ ఎరగం! మాకు తెలీదు!” అని కేకలు పెట్టారు.

మాట రాగానే అక్కరు హరం ఇచ్చేవాడు గనక అక్కరుకు మంచి కూరలంటే అంత ఇష్టం కాబోలనుకున్నారు. అందరూ ఇళ్లకు పోయి కాకాలు పండించి గుండిగలతో రాజభవనానికి పట్టించుకుపోయారు.

అదంతా చూసి అక్కరు రోతపడి, “ఏమిటిదంతా?” అని అడిగాడు.

“తమకు కూర లిష్టమని తెలుసుకుని కానుకగా తెచ్చాం,” అన్నాడొక సభికుడు.

వాళ్ళదురాశకు కారణం అర్థమై అక్కరు మండిపడి, “మీ కందరికీ వీర్పల్ ను చూస్తే ఎందుకింత కడుపుమంట? తెలిసి తెలియకుండా ఇలాటి వేషాలు వేసినందుకు

"మమ్మల్ని అడిగి కనుక్కునె కర్మ నా కేమిటి? హిమాలయపర్వతాల మీద ఉండే ఒక యోగి నాకు కొన్ని మంత్రించిన కర్మ లిచ్చాడు. వాటి సహాయంతో నేనే దొంగను పట్టుకుంటాను. ఈ కర్మలు తలొకటి తీసుకుని మా ఇంటనే పడుకోండి. మీలో ఎవడు దొంగ అయితే వాడి కర్మ రేపు పొద్దుటికి బొటనవేలి ప్రమాణం పెరుగుతుంది. దాన్నిబట్టి నాకు దొంగ తెలిసిపోతాడు," అన్నాడు వీర్పల్.

ఆ రాత్రికి నౌకర్లు వీర్పల్ ఇంటనే పడుకున్నారు. వారిలో దొంగతనం చేసిన వాడికి మటుకు నిద్ర పట్టలేదు. తన పట్ల ఉన్న

కర్మ పెరుగుతుందనే భయం పట్టుకున్నది. అఖరుకు వాడి కొక ఉపాయం తట్టింది. వాడు తన కర్మలో బొటనవేలంత భాగం సరికేసి ఆ తరువాత నిశ్చింతగా పడుకుని నిద్రపోయాడు.

మర్నాడు తెల్లవారి వీర్పల్ ఆరుగురు నౌకర్లనూ కర్మలతో సహా రప్పించి, "మీ రంతా రాత్రి సుఖంగా నిద్రపోయారు కద! అన్నట్టు నిన్ను మీతో ఒక విషయం పొరపాటున తప్పు చెప్పాను. దొంగతనం చేసిన వాడి కర్మ బొటనవేలంత పెరుగుతుందన్నాను. అది పొరపాటు. కర్మ బొటనవేలంత తరుగుతుంది. మీ కర్మ లన్ని

ఇప్పుండి. ఎవడి కర్ర తరిగి ఉంటే వాడు దొంగ," అన్నాడు.

చీర్పుల్ చేసిన మోసం గ్రహించి, దొంగ తనం చేసినవాడు తప్ప ఒప్పేసుకుని, తాను దొంగిలించిన దబ్బు సంచి యజమానికి తిరిగి ఇచ్చేశాడు.

అప్పుడు ఉన్నట్టుండి అకారణంగా తన రాణి పట్ల ఉదాసీనంగా ప్రవర్తించసాగాడు. ఆయనకు తన మీద ఎందుకు కోపం వచ్చి సదీ రాణికి అంటుపట్టలేదు. అమె చీర్పుల్ సహాయం పొందువా మనుకున్నది.

చీర్పుల్ కు అంతఃపురంలో ప్రవేశించే అధికారం ఉన్నది. ఆయన తిన్నగా రాణి

పద్దకు వెళ్ళి, "నా పల్ల ఏం సహాయం కావాలి, మహారాణి?" అని అడిగాడు.

"పాదుషావారికి నా పైన ఎందుకో అలక వచ్చింది. ఎంతగా బుర్ర బద్దలు కొట్టుకున్నా కారణం కనిపించటంలేదు. కారణం తెలిస్తే క్షిమాపణ వేడుకుందును," అన్నది రాణి.

"కోపం వచ్చి ఏమన్నారు? ఏంచేశారు?" అని చీర్పుల్ అడిగాడు.

"ఏమీ అనరు! ఏమీ చెయ్యరు! అదే వచ్చిన చిక్కు," అన్నది రాణి.

"ఆయనకు కోపం వచ్చినట్టు మీకు రుజువైబిటి?" అని చీర్పుల్ అడిగాడు.

"నాకు ఒంటలో బాగుండటంలేదు. హాకిమి మందిస్తున్నాడు, కాగుతున్నాను. నాకు ప్రత్యేకమైన వంటకాలు చెయ్యటానికీ, ఉపచారాలు చెయ్యటానికీ సలుగురు దాసీలున్నారు. అదిపరకు నాకు ఏమాత్రం ఒంటలో బాగాలేకపోయినా ఆయన స్వయంగా మందు తెప్పించి, పద్దన్నా తాగించేవారు. నా ఆరోగ్యం గురించి పదేపదే అడిగి కనుక్కునేవారు. ఇప్పుడు నాకు ఇచ్చే లేదని, మందులూ, ఉపచారాలూ అసహనంతోనే అంటున్నారు," అన్నది మహారాణి.

ఇది విని చీర్పుల్ ఆశ్చర్య పాలయ్యాడు. ఎందుకంటే రాణి గర్భవతిగా ఉన్నది.

అప్పుడే ఆమెకు కోరిన అహారాలూ, ఉప
చారాలూ హెచ్చుగా అవసరం.

"విచారించ కండి, మహారాజు. నేను
ఈ రహస్యం ఏదో తెలుసుకుంటాను,"
అన్నాడు ఖీర్పల్.

ఆ సాయంకాలమే ఖీర్పల్ అక్కడు
వెంట వాహ్యాళికి వెళ్ళాడు. ఖీర్పల్ మహా
రాజు అరంగం ఎలా ఉన్నదని మాట
వరసగా అడిగాడు.

అక్కర్ ఖీర్పల్ కిని తిరిగి, "కొద్ది
రేజుల క్రితం ఒక అద్భుతం చూశాను.
ఆ కనిపించే తోపు సమీపంలో నేను ఏకాదు
పోతూ ఉండగా తోపులో ఒక మురివెట్టు

కింద ఒక భిల్లిని కనుబడింది. ఆమె అక్కడ
ఏం చేస్తున్నదా అని నేను ఆశ్చర్యపడే
లోపుగా ఒక బిడ్డను ప్రసవించి, ఆ బిడ్డను
తుడిచి, బుట్టలో పెట్టుకుని, ఏమీ జరగ
నట్టే తన దారిని తాను వెళ్ళిపోయింది.
దీన్నిబట్టి నేను గుణపాతం నేర్చుకున్నాను.
మనం మన ఆపవాళ్ళను గురించి అతిగా
అదుర్దాపడి, వారికి రకరకాల మందులిచ్చి,
లేనిపోని హైరాన పడుతున్నాం. నిజానికి
ఈ మందులూ, ఉపచారాలూ అన్నీ వట్టి
దండుగ!" అన్నాడు.

ఖీర్పల్కు అంతా అర్థమైపోయింది.
అతను మర్నాడు ఉదయమే రాజు దర్శనం

చేసుకుంది ఆమెకు ఇవ్వవలసిన సలహా ఇచ్చాడు. అతను వెళ్ళిపోగానే రాణి ఉద్యానవన పాటకుట్టి వెలిచి, "ఇవాళ నుంచి దీవాణంలోని పూల మొక్కలకు వెటికి నీరు పోయించ వద్దు. ఇది నా ఆజ్ఞ," అని చెప్పింది.

"మహారాణీ, మొక్కలు చచ్చిపోతాయే!" అన్నాడు ఉద్యానపాలకుడు.

"చచ్చిపోనీ! పాదుపావారు నిన్నేమైనా అడిగితే నా ఆజ్ఞ అయిందని చెప్పు. నీ కేమి గిష పడకుండా కాపాడే పూచీ వాడి!" అన్నది రాణి.

ఒక వారం గడిచాక అక్కరు ధూంధాం అంటూ రాణి వద్దకు వచ్చి, "పూల మొక్కలకు నీరు పోయ్య వద్దని అన్నావుటగదా? నీ ఆజ్ఞ అయిందని చెప్పకపోతే ఈ పాటికి వాడి తల ఎగిరిపోయి ఉండును. ఇలాటి అర్థంలేని ఉత్తరు వెందుకిచ్చావు?" అని ప్రశ్నించాడు.

"దానికి కారణం లేకపోయెడు. కొద్ది రోజుల కిందట నేను అరణ్య ప్రాంతానికి వెళ్ళి అక్కడ ఒక అద్భుతం చూశాను. ఆ అరణ్యంలో ఎంతెంత చెట్లొ పిచ్చగా పెరిగి, వళ్ళతోనూ, పూలతోనూ విరగ కాసి, విరగ పూసి ఉన్నాయి. నేను విచారించగా ఆ అడవికి తోట మాలే లేదని, ఆ చెట్లకు ఎవరూ నీరే పోయ్యటం లేదని తెలిసింది. అలాటప్పుడు మన ఉద్యాన వనానికి ఒక తోట మాలీ, నీరు పోయ్యటమూ చేసినా మానిపించేశాను," అన్నది రాణి.

"అడవి చెట్లకూ, తోట మొక్కలకూ సావత్తమేమిటి?" అన్నాడు అక్కరు.

"రాణికి భిల్ల స్త్రీకి మాత్రమేనా సావత్తం?" అన్నది రాణి.

"అదా సంగతి? ఇదంతా నీకు నేర్పింది బీర్పల్ కాదా?" అన్నాడు అక్కరు. ఆయన ఆ రోజు నుంచి తన రాణికి చేయ దగిన ఉపచారాలన్నీ చేయించాడు.

పాపన్న చదువు

ఒక ఊళ్ళో పాపన్న అనే కుర్రవాడుండే వాడు. చిన్నతనంలోనే వాడి తండ్రి చని పోగా, తల్లి వాణ్ణి కష్టపడి పెంచింది.

ఒకరికి సహాయపడటం మంచి పాపన్నకు ఎంతో ఆనందం. ఇరుగు పొరుగు వాళ్ళకూ, ఎరిగినవాళ్ళకూ, ఎరగనివాళ్ళకూ, దారిలో కనిపించిన వాళ్ళకూ ఏ విధమైన సహాయం కావలిసి వచ్చినా సంతోషంగా చేసేవాడు. ఇతరులకు సహాయం వెళ్ళేటప్పుడు వాడికి ఒళ్ళుపై తెలిసేదికాదు, తన సొంత వసులు కూడా మరిచిపోయేవాడు. అందుచేత వాడు గ్రామాని కంటటికి జీతమూ, బత్తెమూ లేని నౌకరయ్యాడు. వాణ్ణి అందరూ పరోపకారి పాపన్న అని పిలిచేవాళ్ళు.

అస్తమానం అందరికీ ఏదో రకమైన వసులు చేస్తూ ఉండటం వల్ల పాపన్న మంచి పనిమంతుడయ్యాడు. అదీగాక వాడి సహాయం పొందినవారిలో కొంతమంది

అయినా వాడి చెతిలో ఒక తినే వస్తువో, రెండు రాగి డబ్బులో పెడుతూండేవారు. (ఇవ్వకపోతే వాడు అడిగేవాడు కాదు, ఇస్తే తీసుకునేవాడు.) ఇదంతా చూసి వాడి తల్లి తన కొడుకు ప్రయోజకుడవుతాడని ఎంతో సంతోషించింది.

కాని రాసురాసు పాపన్న పరోపకారి బుద్ధి గొప్ప అనర్థంగా తయారయింది. వాడు రోజూ నీళ్ళకోసం చెరువుకు వెళ్ళే వాడు. అక్కడ ఏ ముసలిదో, ముసలివాడో, "ఈ బిందె కాస్త సాయంపట్టు, నాయనా," అని అడిగితే, "ఎందుకులెండి. మీ ఇంట్లోకి నేనె పట్టుకొస్తాను," అని తన బిందె అక్కడే వదిలేసి, వాళ్ళ బిందెను వాళ్ళ ఇంటికి చేర్చి మరీ వచ్చేడు.

ఈ ధోరణి చూసి తల్లి పాపన్నతో, "ఎంతసేపూ నువ్వే ఇతరులకు సహాయం చేస్తున్నావు గాని, ఇతరులు కూడా నీకు

పహాయం చెయ్యవద్దటా? తనకు మాలిన, పర్యం ఎక్కడైనా ఉంటుందా? నీ కష్టానికి ఏదో కొంత ప్రతిఫలం లేకపోతే ఎలా, నాయనా?" అన్నది.

“వాళ్ళకి లేకపోతే, పాపం, మన కేమిస్తా రమ్మా?” అన్నాడు పాపన్న.

ఒక ఏడు ఉత్తాస ద్వాదశివాడు ఉదయం పాపన్న తల్లి దొసలూ, పాయసమూ చెయ్యాలనుకున్నది. ఆమె పాపన్నకు డబ్బులిచ్చి, “వప్పు, బెల్లమూ, యాలకులూ తీసుకురా,” అని పంపింది.

పాపన్న దుకాణానికి పోతుంటే, కందా రెడ్డి చిధి అరుగు మీద కూచుని ఉన్నాడు:

ఆయన పాపన్నను చూడగానే, “పాపన్నా, కాస్త ఉపకారం చేసి పెట్టాలి. మా పని మనిషి రామి ఇంతవరకూ రాలేదు. కాస్త దాని గుడిసెకు వెళ్ళి, వెంటనే రమ్మంటున్నారని పిలుచుకు రాలి,” అన్నాడు.

ఈ రామి రెండిళ్ళ వాళ్ళకు పాలు పోస్తుంది. ఉదయమే పాలు వితికి ఆ రెండిళ్ళ వాళ్ళకూ ఇచ్చి, కందారెడ్డి గారింట పనికి వెళుతూ ఉంటుంది. కాని ఈ రోజు పాలు పితకటం ఆలస్యమయింది. పాపన్న వచ్చి, “రెడ్డిగారు రమ్మంటున్నారు,” అని చెప్పే సమయానికి అప్పడే పాలు పితకటం పూర్తి చేసింది.

"అవును, నాయనా, ఇవాళ అవు మొండి కెత్తటం చేత పాలు పిత్తకటం అలస్యమయింది. కాస్త ఈ పాలు వాడుక ఇళ్లకు చేర్చావంటే నేను ఇప్పుడే రెడ్డిగారింటికి బయలుదేరుతాను," అన్నది రామి.

ఇటు రామికి, అటు కందారెడ్డిగారికి కూడా ఉపకారం చేసినట్టుంటుందని పాపన్న పాలు తీసుకుని, రామి చెప్పిన రెండుళ్ళకూ అందించి, వస్తుండగా, నెత్తిన పెద్ద మూట పెట్టుకుని రొప్పతూ, రోజుతూ పురోహితుడు సుబ్బకాస్తుల్లు ఎదురయ్యాడు.

"సమయానికి కనవడ్డావు, పాపన్నా. బరువు మొయ్యలైక చస్తున్నాను. కాస్త

ఈ మూట మా ఇంటి దాకా చేర్చుదూ, పుణ్యం ఉంటుంది!" అన్నాడాయన.

"ఇవ్వండి, స్వామీ," అని పాపన్న పురోహితుడి మూటను వారింటిదాకా మోసుకుపోయి, అక్కడి నుంచి అంగడికి వెళ్ళాడు.

అంతకు మునుపే కరణంగారు ఒక మూట బియ్యం అంగడిలో కొని, కూలివాడి కొసం చూస్తున్నాడు. ఆయన పాపన్నను చూడగానే, "నాయనా, పాపన్నా, కూలి వాడు దొరకలేదు, కాస్త ఈ బియ్యం మాయంటికి చేరుస్తా ఏమిటి? పంట సిద్ధమయి ఉంటుంది. అన్నం తిని మరి వెళుదువు గాని!" అన్నాడు.

పాపన్న కరణంగా రింటికి వీయ్యం చెర్చి అక్కడే భోజనం చేసి, అకలి బాధ తీరింది గనక మళ్ళీ పరోపకారం చేస్తూ మూడు ఝాములప్పుడు ఎవరి పని మీదనో తన ఇంటి వేపుగా పచ్చాడు.

తల్లి వాణ్ణి చూసి కేక పెట్టి పిలిచి, "పొద్దుసనగా వెళితివి! పప్పు, బెల్లమూ, యాలకులూ ఏవిరా?" అన్నది.

"ఇదుగో, ఇప్పుడే వెళ్ళి తెస్తానమ్మా!" అన్నాడు పాపన్న.

"ద్వాదశి ఘడియలు దాటిపోయాక ఇప్పుడు తెచ్చి మాత్రం ఏం లాభం?" అంటూ తల్లి వాణ్ణి గట్టిగా తిట్టింది.

ఇది జరిగినాక ఆమెకు పాపన్నను గురించి పెద్ద దిగులు పట్టుకున్నది. వాడి పరోపకార భోరణిని, ఈ విధంగా సాగనిస్తే వాడు ఎందుకూ కొరగాకుండా పోతాడని అనుకుని, అమె కాస్త తెలిసిన వారిని సలహా అడిగింది.

"మంచి గురువు దగ్గర చేర్చి చదువు చెప్పిస్తే పాపన్న బాగుపడిపోతాడు. ఆ పని చెయ్యి," అని పెద్దలు సలహా ఇచ్చారు. కోణంగిప్పరంలో ఒక గురువు ఉన్నాడు. పాపన్నను ఆయన దగ్గరికి పంపటానికి తల్లి నిశ్చయించింది. పాపన్న కూడా కొత్త చోటికి వెళ్ళి కొత్త మనుషుల మధ్య తిరగటానికి ఉబలాటపడ్డాడు.

పాపన్నకు పనులు చెయ్యటంలో ఆమిత మైన ఆసందం ఉందని గురువు త్వరలోనే గ్రహించాడు. ఆయన మూడు సంవత్సరాల పాటు పాపన్న చేత అంతులేని చాకిరి చేయించుకుని, అక్షరజ్ఞానం కలిగించాడు. ఆ పైన, "పరోపకారార్థ మిదం శరీరం," "పరం పరోపకారార్థం యో జీవతి సజీవతి," "ఉపకారః పరోధర్మః" మొదలైన ముక్కలు, వాడికి నచ్చేవి నాలుగు చెప్పి, "ని చదువయిపోయింది. వెళ్లిరా!" అన్నాడు.

[వచ్చే సంచికలో "రాజ సన్మానం"]

ఏడాదికొక అబద్ధం

ఒక పెద్ద రైతుకు పనిమంతుడైన పాలెగాడు ఒకడు కావలిసి వచ్చాడు. వాళ్ళ ఊళ్ళోనే ఒక కాపు కుర్రాడు, మంచి పనిమంతుడున్నాడని తెలిసింది. ఆయన కాపును పిలిపించి అడిగాడు.

“బాబూ, మా బుద్ధాడికి తెలియని పని అంటూలేదు. ఇంటి పనికి పెట్టండి, గొడ్ల పనికి పెట్టండి, పొలం పనికి పెట్టండి—అన్నిపనులూ చక్కగా చేసుకుపోతాడు. కాని వాడి కొక్కటే తెగులు—ఏడాదికొక్కసారి అబద్ధం ఆడతాడు. అందుకు సమ్మతమైతే వాణ్ణి పనికి పెట్టుకొండి. నా అభ్యంతరంలేదు,” అన్నాడుకాపు.

“ఏడాదికి ఒక్క అబద్ధమే ఆడితే వాడు నిజంగా సత్య హరిశ్చంద్రుడే. రోజుకు పది అబద్ధాలాడని వాడెవడూ ఈ కాలంలో వుండడు,” అని రైతు కాపు కొడుకును పనిలోకి తీసుకున్నాడు.

కొత్త పాలెగాడు నిజంగానే మంచి పనిమంతుడు. చాలా చలాకీ. ఇద్దర్లు ముగ్గురు చేసినంత పని చేసేవాడు. వాడు చేసిన పనికి పంకబెట్టటానికి లేదు. రైతు చాలా తృప్తి పడ్డాడు. వాడి అబద్ధం మాట మరిచి పోయాడు కూడా. ఎందుకంటే ఎన్ని నెలలు గడిచినా వాడి నేట ఒక్క అబద్ధమూ రాలేదు.

సంవత్సరాది వచ్చింది. రైతు తోట ఆ ఏడు విరగ గాసింది. తోటలో పనులు ప్రారంభించే తరుణంలో రైతు ఇంటి వద్ద ఏదో మరిచిపోయి దాని కోసం తన పాలెగాణ్ణి పంపాడు. రైతు ఇల్లు అంతదూరం ఉందనగా వాడు పెద్ద పెట్టున గొకాలు ప్రారంభించాడు. జనం పొగయారు. రైతు భార్య తన పిల్లలతో సహా ఇంట్లో నుంచి బయటికివచ్చి, “ఏం జరిగిందిరా?” అని అత్రంగా అడిగింది.

"అయ్యో, యజమాని! తోట ఇంటి దొడ్డిగోడ!" అని పాలెగాడు మరింత పెద్దగా శోకాలు పెట్టాడు.

"ఏం జరిగిందిరా? గోడ ఏరిగి ఆయన మీద పడలేడు గదా!" అన్నారు నలుగురూ. వాడు మరింత బావురుమన్నాడు, వాడితో బాటు అందరూ బావురుమన్నారు.

"మీ యజమాని ప్రాణాలతో ఉన్నాడా?" అని అడిగారు వాళ్ళు.

"అప్పడే అంతా అయిపోయింది," అన్నాడు పాలెగాడు.

ఇంటిల్లి పాతీ శోకాలు పెట్టారు. రైతు భార్య తన గాజులన్నీ పగలగొట్టుకున్నది,

జుట్టు పిక్కున్నది; తన ఖరీదైన చీరలు శోకావేశంలో చించేసింది. పిల్లలు కూడా ఏడిచారు. గోడ కింది నుంచి శవాన్ని తియ్యటానికి మనుమలు పలుగులూ, ఫారలా తినుకుని బయలుదేరారు. వారి వెంట రైతు భార్య, పిల్లలూ కూడా బయలుదేరారు.

వాళ్ళకన్న ముందుగానే పాలెగాడు తోటకు పరిగెత్తుకుపోయాడు. దారిలో వాడు నెత్తి నిండా మట్టి చల్లుకుని, "అయ్యో, అమ్మగారూ! ఇంకెక్కడి అమ్మగారు!" అంటూ పెద్దపెట్టున శోకాలు పెట్టుకుంటూ వెళ్ళాడు. వాణ్ణి చూస్తూనే రైతు కాళ్ళు చల్లబడ్డాయి.

"ఎందుకురా అలా శోకాలు పెట్టి ఏడుస్తున్నావు? అమ్మగారి కేమయింపిరా?" అన్నాడాయన.

"ఒక్క అమ్మగారేనా? పిల్లలు? అందరి పని అయిపోయింది. ఇల్లు విరిగి అందరి మీదా పడింది. వాళ్ళు మన ప్రపంచంలో లేరు! వాళ్ళను చూడలేక పారిపోయి వచ్చాను," అన్నాడు పాలెగాడు మరింతగా శోకాలు పెడుతూ.

రైతు కాళ్ళు గజగజలాడుతూ, పడుతూ లేస్తూ ఇంటి కేసి బయలుదేరాడు. మధ్య దారిలో ఆయనా, ఆయన భార్య, బిడ్డలూ, ఊళ్ళోవాళ్ళో కలుసుకున్నారు.

"బతుకు జీవుడా! మీరు బతికే ఉన్నారు గద!" అన్నది రైతు భార్య, భర్తను చూసి తన దుఃఖమంతా మరిచిపోయి.

"మీ మాటేమిటి? మీ శవాలను చూస్తానని అడలిపోతినే! నేను బతికిలేనని ఎవరన్నారు?" అన్నాడు రైతు.

"అ పాలెగాడు వెధవే!" అని భార్య చెప్పింది.

"ఇంకేం? మీరీ ప్రపంచంలో లేరని, మీ అందరిమీదా ఇంటి కప్ప విరిగిపడిందని వాడే చెప్పాడు," అన్నాడు రైతు.

ఆయన పాలెగాణ్ణి వట్టుకుని, "దొంగ వెధవా, ఎంత అల్లరి తెచ్చిపెట్టావు! చూడు నిన్నేం చేస్తానో!" అన్నాడు కోపావేశంతో.

"నన్ను మీరేమి చెయ్యటానికి వీల్లేదు. నేను ఏదాది కొక్క అబద్ధం అడతానని మా ఆయ్య ముందే మీకు చెప్పాడు. మీరం దుకు ఒప్పుకునే పని యిచ్చారు. అదీగాక నేను ఈసారి సగం అబద్ధమే అడాను. కావ లిస్తే విచారించండి," అన్నాడు పాలెగాడు.

"ఓరి నీ సగం అబద్ధం చట్టుబండ్లలు గానూ! దాంతోనే ఊరంతా ఒక కొలిక్కి తెచ్చివే! పూర్తి అబద్ధంతో ఇంకెంత చేసి ఉండేవాడివో!" అంటూ రైతు పాలెగాణ్ణి పనిలో సుంచి తీసేశాడు.

గుహుడు భరతుడికి సహాయం చేస్తా నన్నాడేగాని అతన్ని సంహేపం ఇంకా బాధి స్తూనే ఉన్నది. అతను భరతుడితో, "అయ్యా, నీ సేనా, అట్టహాసమూ చూస్తే నా కేదో అనుమానంగా ఉన్నది. నీవు వెళ్ళేది రాముడికి బ్రహ్మం తలపెట్టి కాదు గద?" అని అడిగాడు.

ఈ మాటకు భరతుడు బాధపడి, "నీకి అనుమానం కలగటం కన్న పెద్ద కష్టం నా కేమి ఉంటుంది? పెద్ద అన్న అయిన రాముడు నాకు తండ్రితో సమానం కాదా? రాముణ్ణి తినుకురావటానికే నేను పోతున్నాను. నా మాట నమ్ము," అన్నాడు.

"మంచిమాట అన్నావు, బాబూ. నీలాగా చేతికందిన రాజ్యాన్ని విడిచి పుచ్చేవాళ్ళు

ప్రపంచంలో ఎక్కడా ఉండరు. నీ కిరీ కాశ్యతం," అన్నాడు గుహుడు.

అస్తమయమై చీకటి పడింది. ఆ రాత్రి భరతశత్రుఘ్నులు పడుకుని రాముణ్ణి గురించి చాలా దుఃఖించారు. వారి వెంట ఉన్న గుహుడు వారిని ఓదార్చాడు. అతను లక్ష్మణుణ్ణి గురించి గొప్పగా చెప్పాడు: "రాముడు నిద్రపోతున్నప్పుడు తాను మేలుకునే ఉన్నాడు. మేమందరమూ మేలుకుని ఉండి రాముడికి ఏ భయమూ లేకుండా కాపాడతాను, నిద్రపోమ్మని చెప్పాను. కాని విన్నాడుకాదు. రాముడూ, సీతా కలిక నేలపై పడుకున్నందుకే తన ప్రాణాలు కొట్టుకుపోతూ ఉంటే ఇక నిద్ర ఎలా పడుతుందని అడిగాడు. రాముణ్ణి

చెట్టు కింద పడుకున్న చోటుకూడా చూపాడు. దశరథ మహారాజు చెడ్డకొడుకు అ చెట్టు కింద దర్బలు పరుచుకుని పడుకోవటం భరతుడు ఊహించనైనా లేకపోయాడు. ఆ రాత్రి గడిచినాక గుహుడు వచ్చి భరతుడికి నమస్కారంచేసి, "రాత్రి ముఖంగా గడిచిందా?" అని అడిగాడు.

"మాకు ఏలోటూ జరగలేదు. మమ్మల్ని త్వరగా నది దాటించే ఏర్పాట్లు చేయించు," అన్నాడు భరతుడు.

గుహుడు అయిదువందల పడవలూ, స్వస్తికా లనే పేరు గల మేలుజాతి ఓడలూ సిద్ధం చేయించాడు. తెల్ల కంబళి పరిచిన ఒక స్వస్తికంలో భరతశత్రుఘ్నులూ, వసిష్ఠుడూ, రాజభార్యలూ ఎక్కారు. భరతుడి సేనా, రథాలూ, బళ్ళూ, వాటినిలాగే జంతువులూ, సంపారాలూ, సమస్తమూ పడవలలోకి ఎక్కించారు. పడవలు నది దాటాయి. ఎనుగులు నదికి అడ్డంగా ఈదాయి. అలాగే కొందరు మనుషులూకూడా ఈదారు. మరి కొందరు తెప్పలమీదా, కుండల సహాయంతోనూ నది దాటారు.

తరవాత, భరతుడు ప్రయాగవనానికి సవరివారంగా చేరుకుని, వసిష్ఠాదుల సలహాతో భరద్వాజ మహర్షిని చూడ

వదిలి దశరథుడు ఒక్కరోజు బతుకుతాడా అన్నాడు. పద్నాలుగేళ్ళు వసనానం చేసి మేము మళ్ళీ అయోధ్యకు తిరిగిపోతామా అని చింతించాడు. అదుగో, ఆ మర్రిచెట్టు కిందనే రామలక్ష్మణులు జడలు ధరించారు. తెల్లవారినాక నేను వారి చేత గంగ దాటించాను."

గుహుడు ఈ విధంగా చెప్పుకుపోతూ ఉంటే భరతుడికి దుఃఖం హెచ్చిపోయింది. కౌసల్య, సుమిత్ర, కైక కూడా అతనున్న చోటికి వచ్చారు. వారి ఆసక్తి చూసి గుహుడు వారితో రాముణ్ణి గురించి ప్రతి వివరమూ చెప్పాడు. సీతారాములు గార

చందమామ

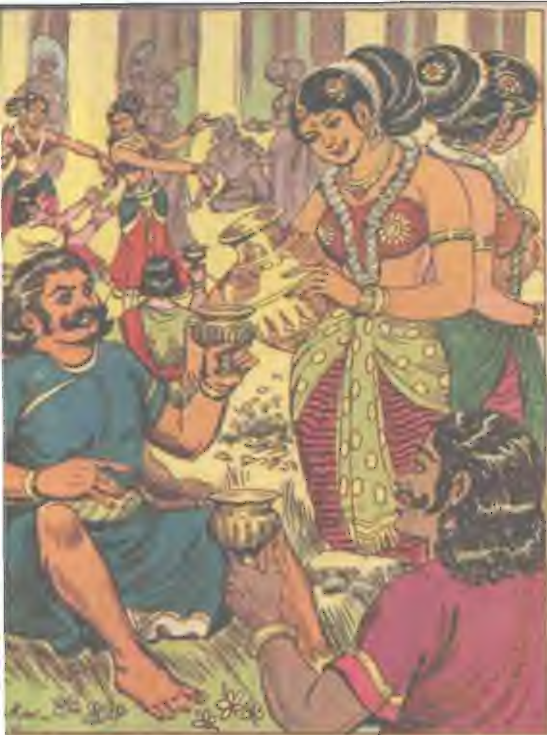

బయలుదేరాడు. భరద్వాజాశ్రమం కోసు దూరంలో ఉందనగానే సైన్యమంతా అగి పోయింది. భరతుడు తన ఆయుధాలూ, ఆభరణాలూ తీసివేసి, పట్టుబట్టులు కట్టుకుని, వసిష్ఠుణ్ణి, మంత్రులనూ వెంటబెట్టుకుని ఆశ్రమానికి వెళ్ళాడు. మంత్రులు ఆశ్రమంలో నిలిచిపోయారు. వసిష్ఠ భరతులు భరద్వాజుడి కుటిరానికి వెళ్ళారు. వారిని చూస్తూనే భరద్వాజుడు, "అర్హ్యం తీసుకు రండి," అని కేకపెట్టి లేచి నిలబడ్డాడు. భరతుణ్ణి వసిష్ఠుడు పరిచయంచేసి నాక భరద్వాజుడు క్షేమనమాచారాలడిగి, "నాయనా, నీవు రాజ్యంచేసుకోక ఇలా ఎందుకు వచ్చావు?" అన్నాడు. భరతుడు రామలక్ష్మణులకు ద్రోహం తలపెట్టి వచ్చాడన్న అనుమానం ఆయనకుకూడా కలిగింది. భరతు డిందుకు ఎంతో నొచ్చుకుని, గుహుడికి చెప్పినట్టే భరద్వాజుడితో కూడా తన ఉద్దేశం చెప్పాడు. అంతా వినిభరద్వాజుడు సంతోషించి, "సీతారామలక్ష్మణులు చిత్రకూటంలో ఉంటున్నారు. ఇవాళ ఇక్కడ ఉండి, రేపు పోదువుగాని," అన్నాడు. ఇందుకు భరతుడు సమ్మతించాడు. "నీ సేనలకన్నీటికి నేను విందు చేయాలనుకుంటున్నాను. వారి సందరిసి

దూరాన ఎందుకు ఉంచి వచ్చావు? ఇక్కడికి వారిని కూడా నీ వెంట తేవలిసింది," అన్నాడు భరద్వాజుడు. "మహాత్మా, ముని ఆశ్రమాలకు సేనలు దూరంగా తొలగివెళ్ళాలన్న నియమాన్ని బట్టి సేనను దూరంగా ఉంచాను," అని భరతుడు సవివరంగా చెప్పాడు. "పరవాలేదు, నీ సేనను పిలిపించు," అని భరతుడితో చెప్పి భరద్వాజుడు తన అతిథులకు అపూర్వమైన అతిథ్యం ఏర్పాటుచేశాడు. విశ్వకర్మ వచ్చి క్షణంలో ఇళ్ళు ఏర్పాటుచేశాడు. సదులన్నీ వచ్చి నీరూ, మైరేయం అనే మద్యమూ సిద్ధం

చేశాయి. దీక్షాలకులు పిలిపించబడ్డారు. పాటలు పాడటానికి విశ్వావసునూ, హహ, హూహూ అనే గంభీర్యాలూ, అనేకమంది అప్పరసలూ పిలిపించబడ్డారు. చంద్రుడు వచ్చి చతుర్విధాన్నాలు, పుష్పమాలలూ, పానీయాలూ, మాంసాలూ నిర్దంశించాడు.

మయుడు నిర్మించిన అద్భుతమైన భవనాలలో ఒక రాజగృహంలాంటిది భరతుడికి ప్రత్యేకించబడింది. అందులో సింహాసనంతో కూడిన రాజసభ ఉన్నది. భరతుడు సింహాసనం మీద కూచోత మంత్రుల ఆననం పైన కూచుని తన పరివారాన్ని, గుహుణ్ణీ యభేదికస్థానాలలో కూచోబెట్టాడు.

బ్రహ్మదేవుడూ, కుబేరుడూ, దేవేంద్రుడూ తలా ఒక ఇరవైవేల మంది అప్పరసలనూ వంపారు. భరతుడు కొలుపుతీరి ఉండగా వారచ తుంబుర గోవులనే గంధర్వ రాజులు గానం చేశారు. అలంబుస, మిశ్ర కేసి, పుండరీక, వామన అనే అప్పరసలు భరతుడి ముందు స్వత్యంజేశారు.

భరద్వాజాశ్రమంలో గల చెట్లూ, పొదలూ, లతలూ స్త్రీ రూపాలు ధరించి భరతుడి సైనికులకు స్నానాలు చేయించాయి; "మీ ఇష్టం వచ్చినట్టు తాగండి, తినండి," అని వారిని హెచ్చరించాయి. సైనికులకు విలోటూ లేదు. వారు బాగా తిని, తాగి ఆనందపారవశ్యంలో మైమరచి, "మేము అయోధ్యకూ పాము, దండకారణ్యానికి పాము, ఇక్కడే ఉంటాము. రాముడూ, భరతుడూ క్షేమంగా ఉంటారు గాక!" అన్నారు. కొందరు, "స్వర్గమంటే ఇదే!" అని కేకలుపెట్టారు. వాళ్ళు పూల మాలలు ధరించి అటూ ఇటూ పరిగెత్తారు, పాటలు పాడారు, నృత్యాలుకూడా చేశారు. రకరకాల మాంసాలతో, పాయసంతో, మజ్జిగ పెరుగులతో దివ్యంగా తయారు చేసిన ఆహారాన్ని ఎంతరిన్నా వారికి తనివి తీరలేదు. ఆ రాత్రి అలా గడిచిపోయింది.

మర్నాడు భరతుడు భరద్వాజుడి దర్శనం చేసుకుని, తమకు బరిగిన అతిథ్యానికి కృతజ్ఞత చెప్పుకుని, రాముణ్ణి వేరటానికి మార్గం అడిగాడు. చిత్రకూటానికి వెళ్ళటానికి దక్షిణంగా ఒక మార్గమూ, నైర్వతి దిశగా ఒక మార్గమూ ఉన్నాయని, సేనలు సడవటానికి ఏది యోగ్యమో చూసుకుని వెళ్ళమని భరద్వాజుడు సలహా ఇచ్చాడు.

దశరథుడి భార్యలు ముగ్గురూ మునిగి మొక్కారు. భరతుడు తగిన రీతిగా వారిని మునిగి పరిచయం చేశాడు. తన తల్లిని పరిచయం చేసేటప్పుడు అతను పరుషంగా మాట్లాడుతూ, కొవంతో దహించుకు

పోయాడు. అది చూసి భరద్వాజుడు, "రాముడు అడవికి వెళ్ళటం కైకెయి దోషం చేతనని ఒక్కనాటికి అనుకోకు. అందువల్ల ముందు ముందు చాలా లాభం కలుగుతుంది," అన్నాడు.

తరవాత భరతుడు భరద్వాజుని పద్దయభోదితంగా సెలవు తీసుకుని తన బలగంతో చిత్రకూటానికి బయలుదేరాడు. వారు చివరకు మందాకినీ నదీని, దానికి దక్షిణంగా ఉన్న చిత్రకూట పర్వతాన్ని చేరపడ్డారు. రామలక్ష్మణులు ఎక్కడ ఉన్నదో జాడ తెలుసుకు రమ్మని భరతుడు సైనికులను పంపాడు. కొందరు సైనికులు అడవి ప్రవేశించి ఒకచోట పొగ వస్తూండటం గమనించి ఆ సంగతి భరతుడితో చెప్పారు.

ఆ పొగ వచ్చేచోట ఎవరో ఉన్నారు. అయితే వారు రామలక్ష్మణులు కావాలి. లేదా రామలక్ష్మణుల జాడ ఎరిగిన మునులైనా కావాలి. భరతుడు సేనను నిశ్శబ్దంగా ఉంతమని హెచ్చరించి, సుమంత్రుణ్ణి, వన్యమణ్ణి మాత్రమే వెంట తీసుకుని సైనికులు చెప్పిన దిక్కుగా బయలుదేరాడు.

రాముడు చిత్రకూటానికి వచ్చి సెల అయింది. ఈ రోజే అతను తన వర్ణకల

చందమామ

విడిచి సీతతో గుహ కొండ మీద విహరించుటానికి బయలుదేరాడు. చిత్రకూటపర్వతం చాలా అందమైనది. అక్కడి చెట్లూ, పకులూ, మృగాలూ, చిత్రవిచిత్రమైన ధాతువులూ, పక్కనే ప్రవహించే మందాకినీ నదీ, మనోహరమైన దృశ్యాలూ మాస్తూ వారిద్దరూ చాలా సేపు విహరించారు. రాముడు సీతతో, "నవ్వా, లక్ష్మణుడూ నా వెంట ఉంటే ఈ దృశ్యాలు మాని అనందిస్తూ ఎన్ని విశృంఖలమైనా అక్కడి ఉండిపోగలను," అన్నాడు.

అలా చాలాసేపు విహరించిన పిమ్మట సీతారామలక్ష్మణులు ఒకచోట కూర్చున్నారు. రాముడు కులాసాగా కబుర్లు చెబుతూ సీత చేత మాంసబంతాలు తినిపించాడు. అదే సమయంలో రాముడికి పరిగెత్తిపోతున్న అడవి ఏనుగులు కనిపించాయి. ఆవి చేసే అరుపులు వింటే భయపడి పరిగెత్తుతున్నట్టు కనబడ్డాయి. సెనానికవి భరతుడి వెంట ఉండే సేనను చూసి బెదిరినవే. రాముడు లక్ష్మణుడితో, "చూడు, లక్ష్మణా! ఏనుగులూ, ఎనుబోతులూ; సింహాలూ కూడా బెదిరి పారిపోతున్నాయి. ఎవరైనా రాజు వెటాడుతున్నాడా? లేక ఈ అడవి మృగాలను మించిన క్రూరమృగ మేదైనా

వచ్చిందా? కారణ మేమిటో చూడు!" అన్నాడు. లక్ష్మణుడు ఎత్తయిన చెట్టెక్కి అన్ని దిక్కులా కలయికాసే సరికి ఉత్తర దిక్కుగా పెద్ద సేన కనబడింది. అతను రాముడితో, "విదో పెద్ద సేన మనకేసి వస్తున్నది. అగ్ని చల్లార్చి, సీతను గుహలో దాచి, కవచం తొడిగి, భనుర్పాణాలు తీసుకో," అన్నాడు.

"సరిగా చూడు, లక్ష్మణా! అది ఎవరి సేనలాగుంది?" అన్నాడు రాముడు.

లక్ష్మణుడు సేన మధ్య కనిపించే రథాలకు కట్టిన ధ్వజాలను గుర్తించి, "భరతుడు తల్లి భర్మమా అంటూ రాజ్యాధి

షేకం చేసుకుని, అంతటితో తృప్తిచెందక తన రాజ్యం నిష్కంటకం చేసుకోవటానికై మనని చంపటానికి వస్తున్నాడు. మనం పర్యతం మీద చాక్కుంచామా? లేక యుద్ధ సన్నద్ధులమై ఇక్కడే ఉందామా?" అని రాముణ్ణి అడిగాడు.

అతను అంతటితో అగక, "ఇప్పుడు భరతుడు మనకు చిక్కబోతున్నాడు. మనకి కష్టాలన్నీ తెచ్చిపెట్టిన ఈ భరతుణ్ణి తప్పక చంపేస్తాను. అందులో తప్పేమీ లేదు. పైగా భరతుడు చస్తే నీవు ఘాయగా రాజువు కావచ్చు. కైకేయిని, ఆ మంథరనూ, వాళ్ళవాళ్ళనందరినీ కూడా చంపేస్తాను. అటువంటి పాపులు బతికి ఉండరాదు," అన్నాడు.

ఈ మాటలు విని రాముడు తన తమ్ముణ్ణి మెత్తగా చివాట్లు పెట్టాడు: "తనకుతానై భరతుడు మనసు చూడ వస్తూ ఉంటే యుద్ధం చేస్తానంటా చెబింది?"

తండ్రి మాట నిలబెట్టటానికి ఇక్కడికి వచ్చినవాణ్ణి, భరతుణ్ణి చంపేసి లోక నిందకు పాలు కమ్మంటావా? కొంచెం సప్టం కలగగానే తండ్రినీ, తమ్ములనూ చంపుకుంటారా? భరతుణ్ణి ఎందుకు శంకిస్తున్నావు? అతను ఎన్నడైనా అనుమానించదగిన మాటలైనా నీతో అన్నారా? అతను మామగారి ఇంటి నుంచి అయోధ్యకు వచ్చి, మన సంగతి విని మనని తిరిగి తీసుకుపోయే ఉద్దేశంతో వస్తూ ఉంటాడని నా నమ్మకం. నీకు నిజంగా రాజ్యకాంక్ష ఉంటే చెప్పి, భరతుడు రాగానే రాజ్యం నీ కిమ్మంటాను. అతను నా మాట కాదనడు."

ఈ మాటలకు లక్ష్మణుడు సిగ్గు పడి తల వంచుకుని, "మన తండ్రి మనని చూడటానికి వస్తూ ఉండవచ్చు," అని మాట మార్చాడు.

రాముడు లక్ష్మణున్ని చెట్టు దిగి రమ్మన్నాడు. లక్ష్మణుడు దిగి వచ్చాడు.

7. ఐఫెల్ టవర్

1889 లో పారిస్ నగరంలో ఒక గొప్ప ఎగ్జిబిషన్ జరిగింది. ఆ సందర్భంలో ఐఫెల్ అనే ఇంజనీరు ఈ కట్టడాన్ని నిర్మించాడు. దీని ఎత్తు 984 అడుగులు. యూరప్ లో దీని కన్న ఎత్తయిన కట్టడం లేదు. దీని శిఖరం నుంచి 60 మైళ్ళ దూరం కనిపిస్తుందట.

ప్రశ్నోత్తరాలు

CHITRA

1. బందువోడే ఈశ్వరీనాథ్, విజయవాడ

సూర్యగళమునకు చంద్రగళముపలె గమనము వున్నదా? ఆత్మ ప్రదక్షిణ ఉన్నదా? వుంటే గమన వేగ మెంత?

సౌర కుటుంబ మంతటికి సూర్యుడే కేంద్రం. అన్ని గ్రహాలూ, గ్రహాల చుట్టూ తిరిగే ఉపగ్రహాలూకూడా వెదిగా సూర్యుడి చుట్టూ తిరుగుతాయి. అందుచేత చంద్రుడికి గల గమనం పంటి గమనం సూర్యుడికి లేదు. అయితే సూర్యగళం కూడా ఆత్మ ప్రదక్షిణ చేస్తుంది. సూర్యగళం ఆత్మ ప్రదక్షిణం చెయ్యటానికి సుమారు 26 రోజులు పట్టుతుంది.

2. కె. యస్. కృష్ణప్రసాధరావు, వికాఖపట్నం

మనం భూమి మీద వుండి భూమితో పాటు గుండ్రంగా తిరుగుతున్నా మనకు కదిలినట్టు అనిపించదు. ఎందుచేత?

భూమియొక్క ప్రమణ వేగంలో మార్పులూ, హెచ్చు తగ్గులూ లేకపోవటంచేత మనం కదలికను గుర్తించలేకుండా ఉన్నాం. రైలులోగాని, బండిలోగాని పోయే బప్పుడు కుదుపు ఉంటుంది గవక కదలిక తెలుస్తుంది. అదీగాక, రైలులోనూ, బండిలోనూ పోయేబప్పుడు మనకు దగ్గరలో ఉండే ఇళ్లూ, చెట్లూ, పొలాలూ మొదలైనవి వెనక్కు పోవటం కనిపిస్తుంది. భూమితో పాటు పరిభ్రమించే మనకు అత్యంత సన్నిహితంగా ఉన్నది చంద్రుడు; తరవాత సూర్యుడూ, ఇతర గ్రహాలూ; వాటి తరవాత నక్షత్రాలు. ఇవన్నీ అనేక లక్షలా, కోట్ల మైళ్ళ దూరాన ఉన్నాయి.

భూమి వేగాన్ని తెలుసుకోవటమెలా?

భూమికి రెండు రకాల వేగాలున్నాయి. అది తన చుట్టూ తాను తిరుగుతున్నది, సూర్యుడి చుట్టూ తిరుగుతున్నది. భూమి తన చుట్టూ తాను తిరిగేబప్పుడు భూమిపై గల అన్ని ప్రాంతాలూ ఒకే వేగంతో తిరగటం లేదు. భూమధ్యరేఖ మీది చోట్లు హెచ్చు వేగంతో తిరుగుతాయి, దృవాల దగ్గరికి వెళ్ళిన కొద్దీ ఈ వేగం తగ్గిపోతుంది. భూమి సూర్యుడి చుట్టూ తిరిగే వేగం (సెకండుకు 18 మైళ్ళు) తెలుసుకోవటానికి భూమికి సూర్యుడికి మధ్య ఉండే దూరమూ, భూమి ఒక ప్రదక్షిణం పూర్తి చేసి రావటానికి పట్టకాలమూ తెలిస్తే చాలు.

3. తిరువీధుల జగన్మోహనరావు, అద్దేపల్లి

మానవుడు అనేక విజ్ఞాన విషయములను తెలిసికొంటున్నాడు గదా, మరి మృత్యువు నుండి తప్పించుకొనగలడా?

జనన మరణాల నుంచి తప్పించుకో గోరేది మోక్షం కోరేవారు. మానవుడు విజ్ఞానం ద్వారా అకాల మృత్యువు నుంచి తప్పించుకుంటానే ఉన్నాడు. క్రమంగా మానవుడి నగటు ఆయుః ప్రమాణం హెచ్చుతున్నది.

4. ఎస్. పున్నయ్య, రంగూన్ (బర్మా)

ఎడిటరుగారూ! "చందమామ" [మార్చి] లో ప్రచురించిన రంగూన్ పగడా చిత్రం మీ స్వంతమా? లేక రంగూన్ నుంచి ఎవరైనా పంపించారా? అది మా అధిష్ట తయారు చేసినదే.

5. జి. యల్. నర్సయ్య, కోవెలకుంట్ల

"రాకాసిలోయ" 62 తో ముగించకుండా పాడగించెందుకు ఏమైన అవకాశాలు...

చూడాలి. 62 అంక చాలా వెలుస్తుంది.

6. ఎన్. సయాబ్ నందన్, హైదరాబాదు

అన్నయ్యా, మీరు "చందమామ" లో హాస్య కథలు ఎందుకు ఎక్కువగా ప్రచురించరు?

వీర్పల్ కథలూ, కాష్టానూ, తాతయ్య కథా, గుండు భీమన్న కథా, రామత్రిక కథా— ఇవన్నీ హాస్య కథలేనే.

7. యం. రాజేశ్వరరావు, హన్మకొండ

భానుడు ఉదయించగానే ఎరువుగానూ, మధ్యాహ్నవేళ తీక్ష్ణమైన వేడి గానూ, అస్తమించువేళ మరల ఎరువుగాను యుండుటకు కారణమేమిటి? సూర్యోదయ, అస్తమయ వేళలలో సూర్య కిరణాలు భూమి చుట్టూ ఉండేగాలి పాఠలో హెచ్చు దూరం ప్రయాణిస్తాయి (హెచ్చు వెనె చూస్తే నులువుగా తెలుస్తుంది.) ఆ సమయాలలో గాలి పొరను గడిచి ఎరువు రంగు కిరణాలు మాత్రమే మనని చేర గలుగుతాయి. మిగిలినవి గాలి పొరలలో చెడిపోతాయి. అందుచేత సూర్య దీపం ఉదయాస్తమయాలలో ఎర్రగానూ, కాంతి హీనంగానూ ఉన్నట్లు కనబడుతుంది. మధ్యాహ్నవేళ సూర్యుడి కిరణాలు వేడిగా ఉండటానికి కారణం, అన్ని రంగుల కిరణాలూ భూమిని చేరుతాయనేది అలా ఉండగా అవి సూటిగా వచ్చిన దారినే ప్రతి ఫలితం కావటంచేత ఎండ వేడి రజ్జింపవుతుంది.

జనకపతి
నిందితబాబులు

జులై ౧౯౬౨

వీరిపేదారు:
డి. వసుంధరాదేవి, హైదరాబాదు

నాచినది
దాదిన వాదన

కళా విలాసం

పండినవాడు :
డి. పసుందరాచెట్టి, హైదరాబాదు

ఇద్దరు భార్యల భర్త ★

[రామలిక్ష్ ౧౪]

ఒక ధనవంతుడికి ఇద్దరు భార్యలుండే వారు. పెద్ద భార్య పై అంతస్తులో ఉండేది, చిన్నభార్య కింది అంతస్తులో ఉండేది.

ఈ భాగ్యవంతుడి ఇంట దొంగ తనం చెయ్యటానికి ఒక దొంగ ప్రయత్నించి పట్టుబడ్డాడు. ఆ దొంగను పోలీసులు తీసుకుపోయి మేస్రిటు ఎదటపెట్టారు. దొంగ ఏమీ దొంగిలించకపోయి నవ్వుతీసి దొంగతనం చేయమన్నించానని ఒప్పుకున్నాడు.

"అందుకే నిన్ను శిక్షించవలసి ఉంటుంది," అన్నాడు మేస్రిటు.

"అయ్యా, నాకు ఏ శిక్ష అయినా విధించండి గాని ఇద్దరు పెళ్ళాలను

చేసుకోమని మాత్రం తీర్పు ఇవ్వకండి," అని దొంగ ప్రాధేయపడ్డాడు.

మేస్రిటు అశ్చర్యపడి, "అదేమిటి?" అని అడిగాడు.

"అయ్యా, నేను ఎలా పట్టుపడ్డాననుకున్నారు? అందరూ నిద్రపోయి ఉంటారనుకుని నేను ఆ ధనికుడి ఇంట్లోకి ప్రవేశించే సరికి ఇంభి యజమాని మెట్ల మీద నిలబడి ఉన్నాడు, ఒక భార్య ఆయనను పైకి లాగుతున్నది, ఇంకొక భార్య కిందికి లాగుతున్నది. ఏ ఒకరూ ఆయనను వదిలరు. ఈ బాధ పగవాడికి కూడా వద్దు!" అన్నాడు దొంగ.

ఫోటోవ్యాఖ్యల పోటీ :: బహుమానం రూ. 10 లు

ఈ ఫోటోల వ్యాఖ్యలు 1962 ఆగస్టు నెల సంచికలో ప్రకటింపబడును.

★ పై ఫోటోలకు సరియైన వ్యాఖ్యలు ఒక్క మూటలోగాని, చిన్న వాక్యంలోగాని కావాలి. (రెండు వ్యాఖ్యలకూ సంబంధం వుండాలి.)

★ జూన్ నెల 20-వ తేదీ లోగా వ్యాఖ్యలు మాకు చేరాలి. తరువాత చేరే వ్యాఖ్యలు ఎంత మాత్రమూ పరిశీలించబడవు.

★ మాకు చేరిన వ్యాఖ్యలలో అత్యుత్తమంగా వున్న సెట్టుకు (రెండు వ్యాఖ్యలకు కలిపి) రూ. 10/లు బహుమానం.

★ వ్యాఖ్యలు రెండూ పోస్టుకార్డుపైనే వ్రాసి, ఈ ఆడ్రసుకు పంపాలి:—చందమామ ఫోటో వ్యాఖ్యల పోటీ, మద్రాసు-26.

జూన్ నెల పోటీ ఫలితాలు

మొదటి ఫోటో: కులాసా కోసం

రెండవ ఫోటో: కళా విలాసం

పంపినవారు: డి. పసుంధరాదేవి,

ఎర్రమంజిల్ కాలనీ, హైదరాబాదు.

బహుమతి మొత్తం రూ. 10/- ఈ నెలఖయలోగా పంపబడుతుంది.

అట్ట చివరి బొమ్మ

గాంధారి పుత్రశోకం కుమరిపోతూ, ధర్మరాజు కనిపించగానే శపించాలని నిశ్చయించుకున్నది. వ్యాసుడు ఈ సంగతి గ్రహించి అమె వద్దకు వెళ్ళి, “ధర్మరాజుపై కక్ష పెట్టకోకు. నీ కొడుకు యుద్ధానికి వెళ్ళబున్నాడు. ధర్మం ఉన్నచోటనే జయమూ పుంటుందన్నావు గదా. ధర్మం పొందవుల పజన ఉండటంచేతనే వారు జయించారనుకో!” అని హితం చెప్పాడు.

“నాకు పొందవులు నశించాలన్న కోరికలేదు, కాని పుత్రశోకం నన్ను విచకురాలని చేసింది. దుర్యోధన దుశ్శాసనులూ, శకుని కష్టలూ చేసిన తప్పుపట్ల కురుక్షేత్రం బరిగింది. అందుకు నేను ఎవరినీ నిందించను. కాని గదా యుద్ధంలో ఎంతో సమర్థులైన నా దుర్యోధనుణ్ణి చీమితుడు బొడ్డు కిందుగా కొట్టటం నేను సహించలేకుండా ఉన్నాను,” అన్నది.

ఈ మాటలు విన్న భీముడు గాంధారితో, “అమ్మా, నా ప్రాణాలు నేను కాపాడుకున్నానే తప్ప నేను ధర్మాధర్మాలు పాటించలేదు. నీ కొడుకును నేను ధర్మయుద్ధంలో చంపలేదు. నన్ను క్షమించు. అంతకుముందు నీ కొడుకు అధర్మంగా మా అన్నను జయించాడు, అష్టకష్టలూ పెట్టాడు. ద్రౌపదిని పరాభవించాడు. నీకు తెలుసు గదా!” అన్నాడు.

గాంధారి భీముడితో, “ఈ అధర్మం నీవు చేయవలసివచ్చి కాదు. దుశ్శాసనుడి రక్తం తాగావే, అది అనార్యులు చేసేవని గదా!” అన్నది. “అమ్మా, నా ప్రతిష్ఠ తీర్చుకునేటందుకు అతని రక్తంతో నేడు త్యోవుకున్నాను గాని గుటక వెయ్యలేదు. రక్తం తాగటమే నా ఉద్దేశమేలే కష్టది రక్తం తాగకపోయానా?” అన్నాడు భీముడు.

“ధర్మరాజెక్కడ?” అని గాంధారి అడిగింది. ధర్మరాజు వణికిపోతూ, “నీ కొడుకులందరినీ హత్యచేసిన ధర్మరాజును ఇక్కడే ఉన్నాను,” అన్నాడు. గాంధారి కళ్ళకు కట్టకున్న గంఠ కింది నుంచి ధర్మరాజు గోళ్ళు కనిపించాయి. వాటిపై ఆమె చూపు పదగానే అవి కమిలిపోయాయి. గాంధారి యుద్ధరంగంలో తన కొడుకుల శవాలు చూసి ఎంతో దుఃఖించి, శవం పట్టలేక కృష్ణుణ్ణి, “మీ యాదవవంశం కూడా ఇలాగే నీ కళ్ళ ఎదుట వాశనం కావాలి!” అని శపించింది.

తరువాత ధర్మరాజు విరిగిపోయిన రథాలూ, కట్టెలూ చితులు పేర్చించి ముఖ్యులైన యోధులకు దహనసంస్కారం చేయించాడు. మిగిలినవారి చూపుక్రియ ఒకే చితిపై విడుదల చేయించాడు.

అశేంతరం అందరూ సంగతు వెళ్ళి చనిపోయినవారికి జలతర్పణలు పదిలేబుప్పుడు కుంతి పొందవులతో, తాను కన్యగా ఉండగానే దూర్వానుడు తన కొక మంత్రం చెప్పటమూ, అవి పఠించి అమె నూర్చుణ్ణి ప్రత్యక్షం చేసుకుని, “నీ వంటి కొడుకును ప్రసాదించు,” అని కోరటమూ, దాని ఫలితంగా ఆమెకు కర్ణుడు పుట్టటమూ మొదలైన కథ అంతా చెప్పి, “కర్ణుడు మీ పెద్ద అన్న. అతనికి కూడా తర్పణాలు విడవండి,” అన్నది. ఈ సంగతి విని ధర్మరాజు దుఃఖంతో కుంగిపోయాడు.

రాగిణి సౌందర్య రహస్యం...

‘మనోహర చర్మసౌందర్యమునకు
అనువైనది లక్స్’

వీసూ తరలకు
సౌందర్యమురచే
జిడ్డు, పొవ్వగు నట్లు.

‘హాకు నట్టిన సబ్బుకు, మెట్టిన రంగులు!’

హిందూస్థాన్ సీవర్ లిమిటెడ్

అన్నది సాగపైన వినమాతా రాగిణి.

LTS.112-X29 TL

బాల ప్రపంచంలో ఎల్లప్పుడూ
వినిపించే మాట న్యూట్రీన్

న్యూట్రీన్ కచ్చాకడె కంపెనీ
ప్రైవేట్ లిమిటెడ్,
చిత్తూరు, ఆంధ్రప్రదేశ్.

మీ
శిరోజాలు
అంత మనో
హరంగావుండ
వలెనని మీ కోరిక!

మీ శిరోజాలు చక్క
చూపుతున్నాయి మీ కెక్జె
మరియు, శాశ్వతం!
మీ శిరోజాలు మనోహర
మనోహరంగా ఉండాలి
మీ శిరోజాలు అంత
మనోహరంగా ఉన్నవని
తెలియ చేయటంకే మీ
హృదయం ఉల్లాసంతో
ఉత్సాహం! అరిక
గంధనంకే మీ సద్భా
వంతో గూడియున్న
ప్రసన్నమైన వలెనం
గల 'కేష' మనోహర
మైన శిరోజాలు ఉత్తమ
పరిమళంకే మీ
శిరోజాలకు కొత్త
చక్కదనము గలిగించు
చును - మీరులకికే
కొత్త చక్కదనము!

రోమ గృహమునుండి
మరియు శ్రేష్ఠమైన ఉత్పత్తి

మీ కేష పోషణ వరకము
నేక ప్రారంభించండి

కేష ఏజెంట్లు:

ఎమ్. ఎమ్. లండన్ వాల్, ఆహమదాబాద్

ఏజెంట్లు:

ఏ. నరేంద్రమ్ అండ్ కో., బొంబాయి - 2

బట్టలను
ఎంతో
శుభ్రముగా
ఉతుకుండుటకు

నిరాల

బార్ సబ్బు
వాడుండి

తొంగిబ్బా యిండస్ట్రీస్ లిమిటెడ్. కర్నూలు.

19/62

మీరు మీ ఊరిలో మా "చందమామ" అమ్మే చిన్న విజంటుగా ఉండవచ్చును. దీనికి మీరు మనిషిల్లరు ద్వారా రు. 3-00 పంపిన 8 "చందమామ" కార్డులు మీకు సప్లయ చేస్తాము. లేదా ప్రారంభంలో 4 కార్డులు మాత్రం చాలంటే రు. 1-50 పంపండి. ప్రతి ఒక్కరికి 12 నువ్వు: టోప్పన మీకు లాభిస్తుంది. అయితే శిష్టు పంపేమందు మీ ఊరిలో ఉప్పటికే మా విజంటు ఎవరూ లేరు అనే విషయం రూపొందించండి.

చందమామ పబ్లికేషన్సు

వతవతని . :: మదరాసు - 26

ద్రాక్షా

బ్రాష్టి ఆమలా

కేశవర్థక్ వైలం

ధాకవాస్కర్ ఇండస్ట్రీస్ లిమిటెడ్ ఎన్ఎల్-బొంబాయి

మోహన్, కమలకు
పాప పుట్టాడు

మొత్తంపాప
వారోకి తొలగి
నవ్వు ఇచ్చింది

అబ్బే! రోగాలు,
కూల వ్యాధులు
రాదులనా మా
పాపను
కాపాడండి...

ప్రతిరోజూ
రోజుకు రెండు
సార్లు పాపకు
మీదపై ట్రైప్
మిక్చర్
ఇవ్వండి

మేనర్స్ ట్రైప్
మిక్చర్ పాపకు
లాగా దుడిచింది

పాప నంత చురుకు
గాను, చిత్తాహంగాను
పుస్తాడు యాడు.

చిది మోహన్ వ్యాధి

వ్యాధిలో
రోజూ కూడా
పాపను
అరోగ్యంగాను,
చిత్తాహంగాను
పుస్తాడు యాడు
మేనర్స్ ట్రైప్
మిక్చర్

మేనర్స్
ట్రైప్
మిక్చర్ వాడండి

చిరునవ్వుల చిలుకరింపులు చూడండి

GEOFFREY MANNERS & CO. LTD.

TEL

400/075123

"గుండమ్మ కథ"లో
అది సీను

"గుండమ్మ కథ"లో
తుది సీను

Chandamama

హాస్య శృంగార రసప్రధానమైన వాస్తవిక
కుటుంబ గాథ

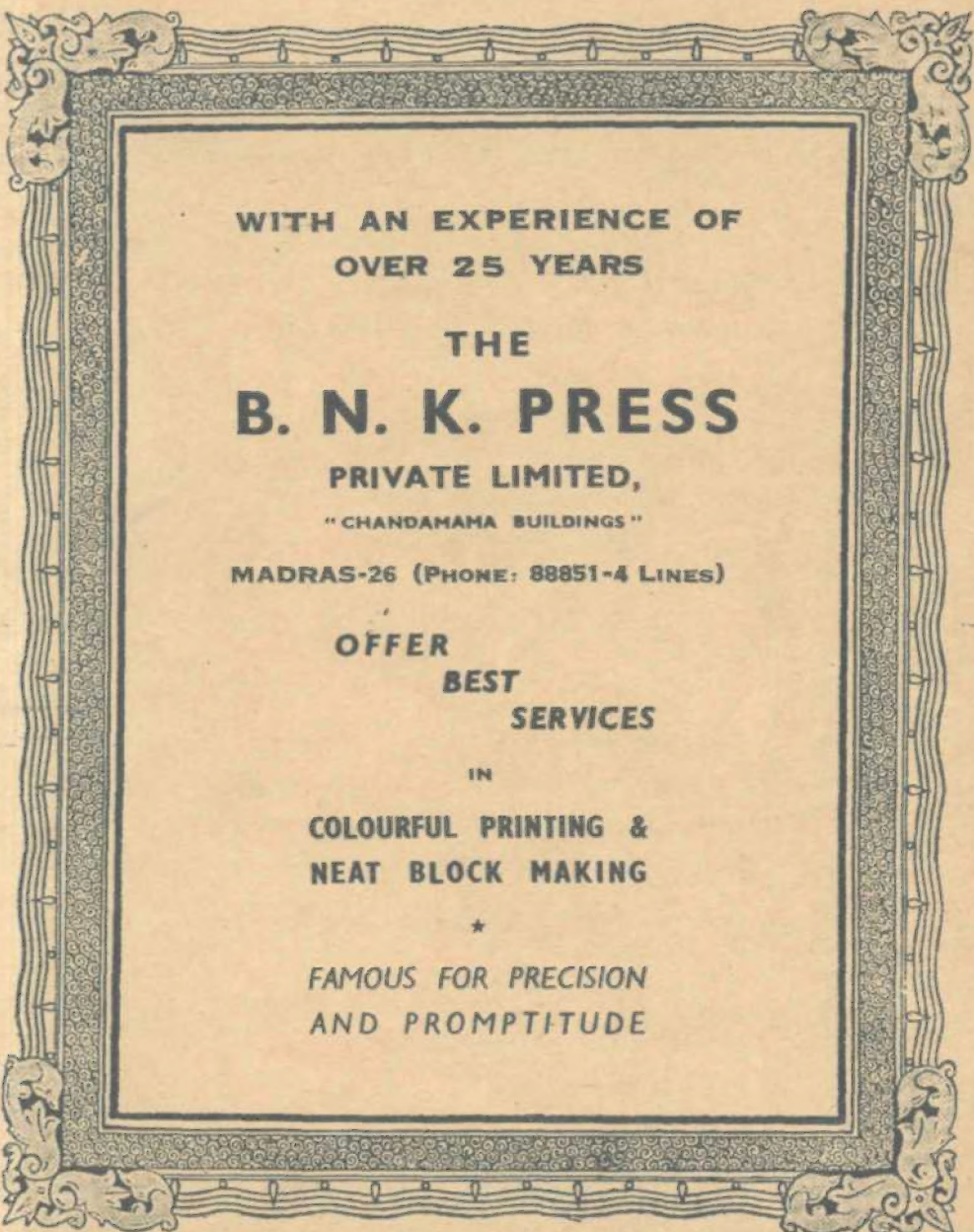

విజయా వారి

గుండమ్మ కథ

డైరెక్టర్... కె.కామేశ్వరరావు, బి.పి.
నిర్మాతలు.... నాగిరెడ్డి & చక్రపాణి

WITH AN EXPERIENCE OF
OVER 25 YEARS

THE
B. N. K. PRESS

PRIVATE LIMITED,

"CHANDAMAMA BUILDINGS"

MADRAS-26 (PHONE: 88851-4 LINES)

OFFER
BEST
SERVICES

IN

COLOURFUL PRINTING &
NEAT BLOCK MAKING

★

FAMOUS FOR PRECISION
AND PROMPTITUDE

